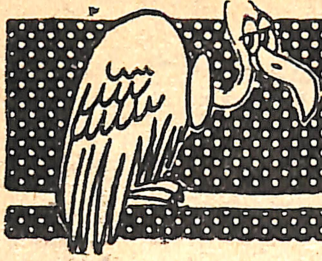
AKBABA

— **Düşün: Şah, Süreyya'yı o kadar çok seviyor ki, ondan ayrılmamak için üstüne on kadın daha almağa razı!..**

- İtalyan -

SAYI : 317 C.: 13 9 NİSAN 1958 ★ SAHİBİ : YUSUF ZİYA ORTAÇ ★ FİYATI 75 KURUŞ

Akbaba
siyasî mizah gazetesi

SUÇ ve CEZA

Yazan :
Yusuf Ziya Ortaç

DOSTOYEVSKİ'nin romanından değil, orman suçlarından bahsedeceğim.

Balta bir yandan, yangın bir yandan, kara keçi bir yandan, yemyeşil topraklarımızı akçıl bir çöle çevirmek için yıllardır, insafsız, korkusuz ve en müthişi, cezasız çalışıyor.

Bugün, baltayı değil, yangını değil, sadece kara keçiyi anlatacağım size:

Dünya yüzünde ne kadar kara keçi vardır, biliyor musunuz?.. Hepsi 46 milyon... Bunun 18 milyonu bizim ormanlarımızda!

İkinci Dünya Savaşında bombardıman enkazı içinde aç kalan Yunanistana gönderdiğimiz keçileri, yoksul komşumuz, aç vatandaşlarını doyurmak için bile Pire'ye çıkartmamıştır. Abdurrahman çelebilerimiz, ancak denizde kesildikten sonra toprağa ayak basabildiler!

Bir eski Tarım Bakanımız, galiba Şevket Raşit Hatiboğlu, kara keçiyi yasak hayvan ilân etmek isteyince, 'bütün Halk Partisi, köylerde seçimleri kaybetmek korkusu ile titriyerek İnönü'ye koşmuşlar:

— Aman Paşam, bizi kurtar!

Biliyor musunuz, kırk bin Türk köyünden kaç tanesinin keçi sürüsü vardır?.. Ancak on beş bininin... Bu sürü'er, her köyde, en çok beş ağanın malıdır. Beşi on beş bine çarpınız, ne eder?.. Yetmiş beş bin mi?..

İşte, bütün seçim çevresinde kaybından korkulan oy sayısı. Ne miskin hesap, ne cahil korku!

Keçi, yalnız ormanın değil, ilk öğretimin de düşmanıdır: O dağlarda, ormanlarda seğirten çevik hayvanın çobanları, yedi, sekiz yaşlarında, henüz okuma çağına girmiş mektep kaçağı çocuklardır.

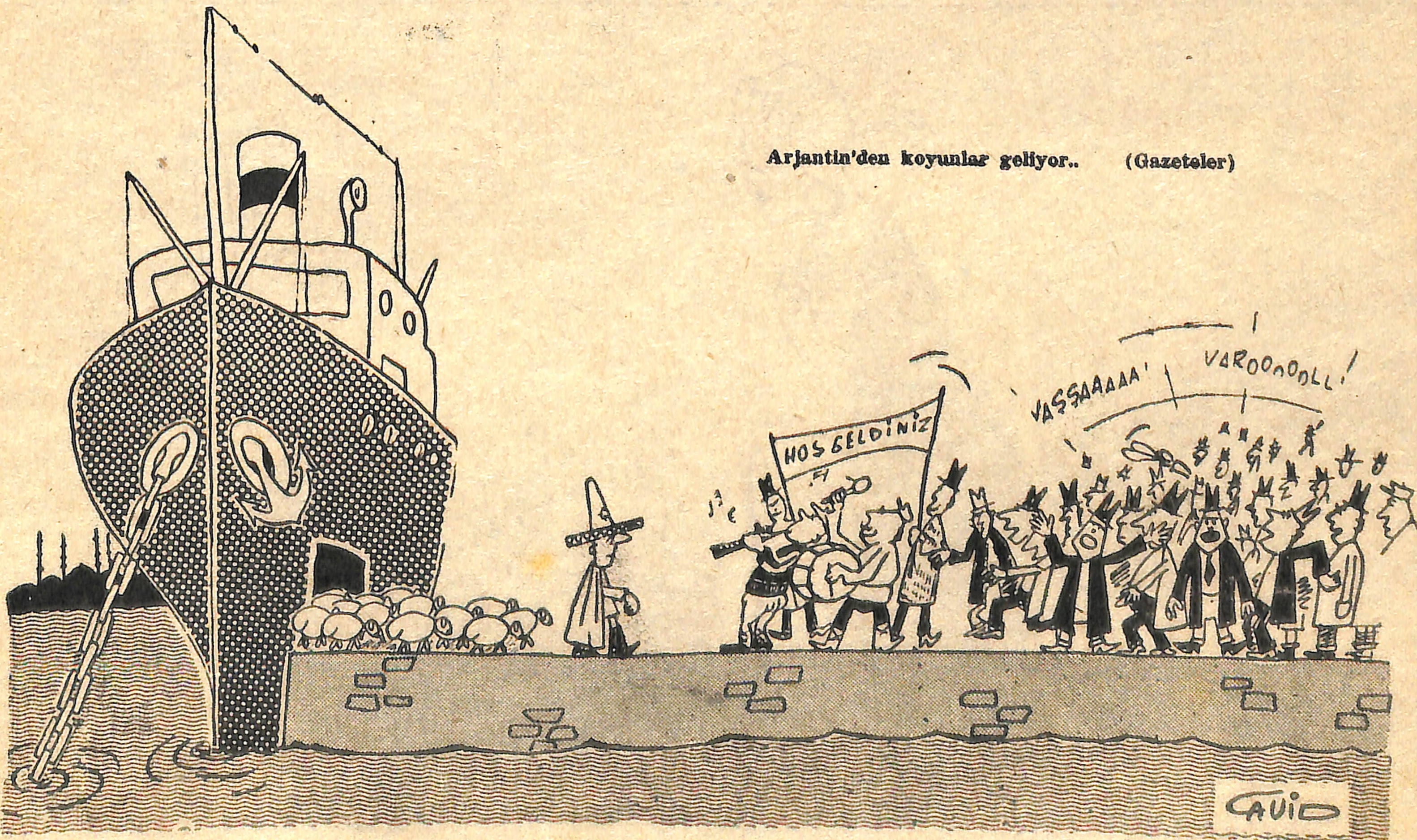
Bu yazıyı okurken, belki içinizden sorabilirsiniz: Akbaba ne zamandan beri orman dergisi oldu?

Ben de size cevap veririm: Toprağının yüzü yeşil bir tebessümle gülmeyen bir memleket ha'kını, sözle, çizgiyle güldürmenin kolay olmıyacağını düşündüğümüz günden beri!..

Orman suçlarının affı için bir kanun tasarısının Büyük Millet Meclisine geldiği bir zamanda bu satırları yazmayı da ayrıca, pek faydalı olmasa bile, pek lüzumlu bir vazife sayıyoruz.

Temkinsiz kalemlerden sıçrayan mürekkep zifosları cezasız kalmazken, delikanlı ağaçları baltadan geçirenleri, uçsuz bucaksız ormanları ateşe verenleri, taze dalları, yeşil filizleri kara keçilere ikram edenleri affetmek... Niçin bu merhamet?.. Yine mi o yetmiş beş bin oy için!..

Arjantin'den koyunlar geliyor.. (Gazeteler)

Karşılama töreni!..

Kraliçe Süreyya

Ne saray isterim, ne başımda taç,
Kalbim süse değil, sevdaya muhtaç!

Şeref Kazması

ADNAN VELİ

EĞRİPOST kasabasındaki Cumhuriyet alanı, o gün mahşer gibi kalabalıktı. Zahireci Cebbar'ın ardiyesine bitişik evliyanın kabrini iyice meydana çıkarmak için, nahiye müdürü tarafından verilen ardiyeyi yıkma kararı dolayısiyle, o gün alanda tören yapılacaktı. Büyük söğüdün dibine ayakları kırmızılı beyazlı kordelelerle süslü, büyük bir masa oturtulmuştu. Cebbar'ın ardiyesinin duvarına şeref kazmasını vuracak olan nahiye müdürü Kudret Damdelen, masanın yanındaki hasır iskemleye kurulmuş, yanına da, başı yeşil eşarpla örtülü karısını oturtmuştu. Masanın öbür tarafında, jandarma başçavuşu, Nasırtaban Hayati vardı. Öteki davetliler de tören masasının etrafında, ayakta duruyorlardı.

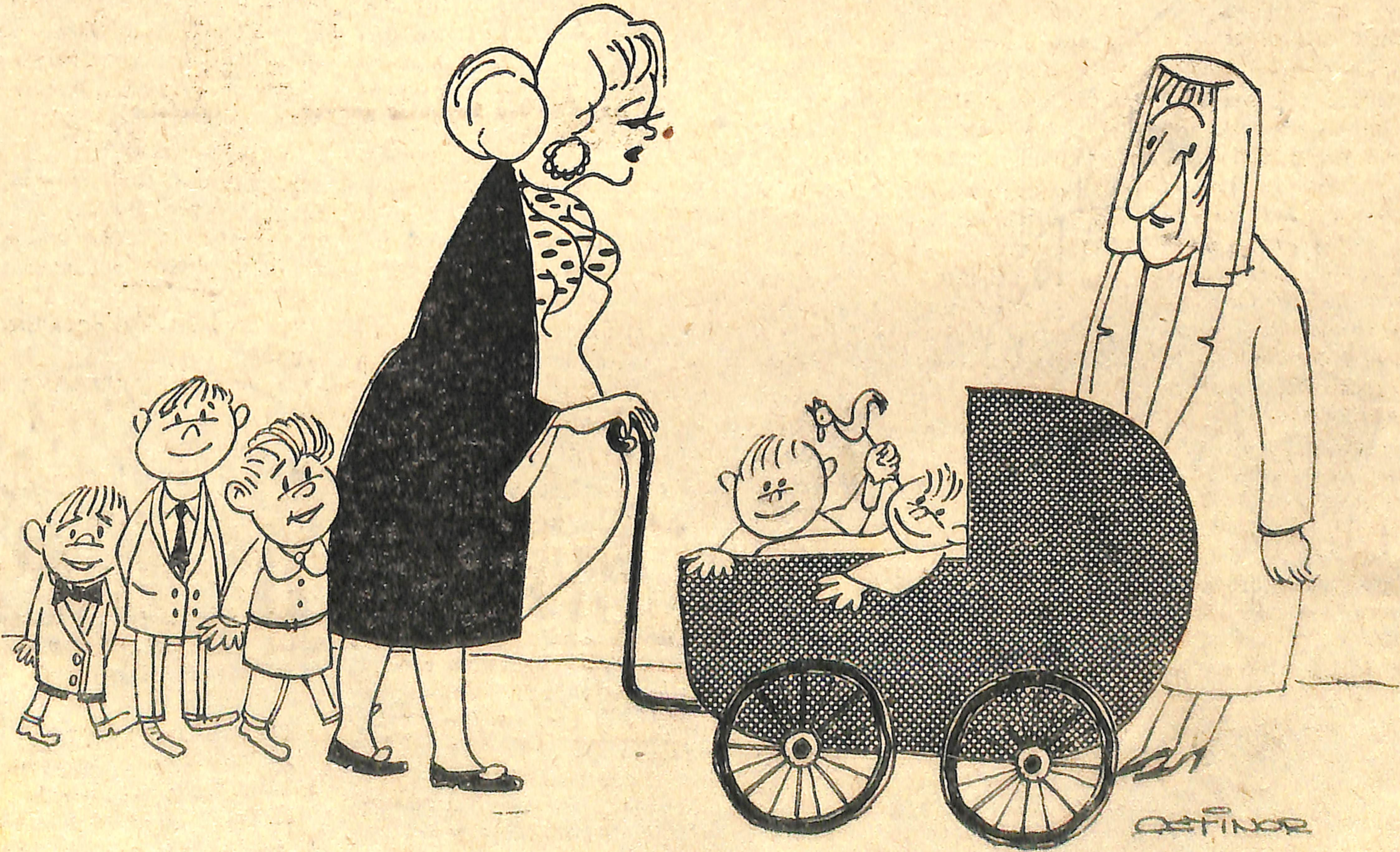
Saat tam ona geldiği vakit, nahiyenin sağlık memuru Ökkeş Kaşargil, ceketini ilikledikten sonra, nahiye müdürüne baktı. O da başiyle hafif bir işaret verdi. Ökkeş, ağır adımlarla tören masasına sokuldu. Günün önemi dolayısiyle, oldukça heyecanlıydı. Kravatını eliyle düzelttikten sonra, cebinden, dörde katlanmış bir kâğıt çıkarıp, okumıya başladı:

«— Muhterem arkadaşlarım, sayın hemşerilerim;

Hepinizi saygı ile selâmlarken duyduğum heyecanı tarif etmek için beşer dili âcizdir. Bizler, fâni, birer insan olarak şurada, şu tarihî meydanda, şu tarihî anda toplanmış bulunuyoruz. Nahiyemizin günden güne artan turistik ve ahlâkî değeri karşısında, şu aziz topraklarda yatmakta olan, evliya-yi kirâmdan Filiz Baba hazretlerinin kabrinin, bir zahire ardiyesinin kenarına sıkışıp kalmasını hangi vicdan kabul edebilir? Bunu zaten, ardiyenin sahibi olan kıymetli arkadaşımız, zahireci Cebbar bile kabul edemediğinden, günlerce rüyalarında hep bu ardiyeyi yıkmak için çırpınıp durmuş, nihayet büyük ricasını, sayın nahiye müdürümüz, velinimetimiz beyefendiye kabul ettirerek büyük bir yürek rahatlığına kavuşmuştur.

Sayın arkadaşlarım,

Bu mesele, sırf Cebbar Efendi arkadaşımızın rüya ve arzulariyle elbette gerçekleşemezdi. Fakat başımızda gayet dinamik ve enerjik ve allerjik bir nahiye müdürünün bulunması, Cenab-ı Hakkın bu nahiyeyi ne kadar sevdiğini gösteren en kuvvetli delilidir. O nahiye müdürü ki, bütün mazisi şereflerle dolu olup, medeniyet ve insanlık tarihine altın kalemle ismini yazdırmış olup, bugün nahiyemizin mânevî değerini süratle kavradıktan sonra, Cebbar'ın ardiyesini yıktırmıya karar vermek suretiyle hepimizin kalbini iftiharla dolduran eşsiz bir kahramandır. O nahiye müdürü ki, nahiyemize adım attığı gündenberi, Muzur Süleyman'ın kahvesinde pişpirik oyununu yasak ettikten maada, nahiyemize bir gün yağmur yağdırmak ve bir gün güneş açtırmak suretiyle, ziraî kalkınmamızda oynadığı büyük rolle, ayağının ne kadar uğurlu olduğunu, bütün beşeriyet tarihine isbat etmiş bir durumdadır. Şurada gördüğünüz, sapına kırmızı kordele bağlanmış olan tarihî kazma, bizim medeniyet seviyemizde büyük bir inkılâp yapacak ve insanlık âlemine nurlu günlerin feyzini ve bereketini getirecektir. Böyle bir nahiye müdürü gibi güneş, insanlık tarihinin üstüne doğmadığı gibi, bundan sonra doğacağına dair de hiç bir ümit yoktur. Avrupalıların ve Amerikalıların nahiye mü-

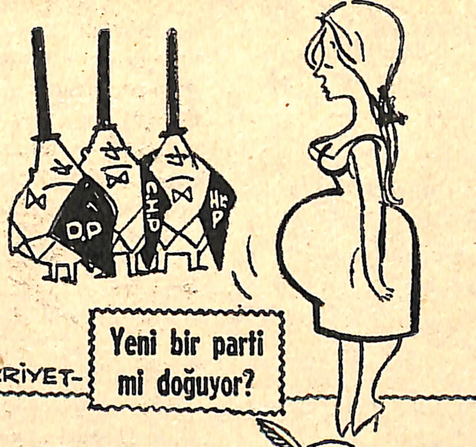
— Vah zavallım, seni Şah görmeliydi!..

KIRK-anbaR

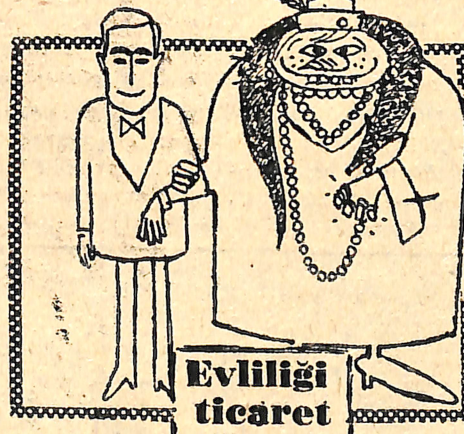

Ormancılığımız ne durumdadır? -DÜNYA-

Kat mülkiyeti -DÜNYA-

Yeni bir parti mi doğuyor? -HÜRRİYET-

Evliliği ticaret edinmiş -CUMHURİYET-

En çok uyuşturucu madde İstanbul'da kullanılıyor -HÜRRİYET-

dürlerini tetkik ettiğimiz zaman görürüz ki, bunlar daima pısırık kimselerdir. Ama bizim nahiye müdürümüz, Firavunlar zamanından beri insanlık âleminin mazhar olamadığı bir feyiz, nur ve bereket sembolü halinde aramızda bulunmaktadır. Fatih Sultan Mehmet'leri, Yavuz Sultan Selim'leri, Kanunî Sultan Süleyman'ları yetiştirmiş olan bir millet, elbette, nahiye müdürümüz Kudret Damdelen gibi bir vatan evlâdını da sinesinde yaratacak ve Eğripost nahiyesine bir ihsan olarak gönderecektir. Kalplerimizde bu kadar büyük ve asil bir heyecan yaratan nahiye müdürümüzün ayaklarından değil de neresinden öpeceksiniz vatandaşlar?»

Dinleyiciler arasında bir alkış koptu. Köylü vatandaşlar heyecanla ellerini çırpıyorlardı. Nahiye müdürü, tarifsiz bir gurur içinde, başını önüne eğmiş, elindeki sarı tesbihi cuk cuk öttürüyordu. Sağlık memuru, masanın üstündeki bardaktan bir yudum su içtikten sonra, tarihî nutkuna devam etti:

«— Çok sevgili sayın hemşerilerim,

Hepinizin yüzünde beliren heyecanı, şu dakikada yüzlerinizden okumak bizlere gurur veriyor. Ama bendenizin heyecanı sizinkinden daha da fazladır. Cebbar'ın ardiyesi yıkılacak ve Filiz Baba'nın kabri meydana çıkacak diye, dün akşam heyecanımdan bir dakika bile uyumadığım gibi sabaha doğru da, hüngür hüngür ağlamıya başladım. Ailem benim hıçkırıklarımı duyarak yanıma geldiğinde, millî heyecanımı hemen hissederek, o da benimle birlikte ağlamıya başlamış olup, sabah kahvaltısına kadar çoluk çocuk hep beraber millî gözyaşlarımızı bu aziz topraklar üstüne boşalttık. Sonra da çaylarımızı içtik. Şimdi bile boğazıma tıkanmış olan bir hıçkırık, nahiyemizin gelecek günlerdeki nurlu istikbalini gözlerimin önüne getiriyor. Kasabamıza, bu kadar büyük ve değerli bir nahiye müdürü gelmiş olmasından duyduğumuz emsalsiz gurur dolayısiyle, hepinizi bir dakika için ihtiram ağlamasına davet ediyorum arkadaşlarım...»

Sağlık memuru sustu. Herkes başını önüne eğmişti. Kimsenin aldırış ettiği yoktu. Sağlık memuru, cebinden mendilini çıkararak yüzüne kapadı ve hıçkıra hıçkıra ağlamıya başladı. Bir dakikalık ihtiram ağlamasından sonra, konuşmasına devam etti:

«— İşte sayın kardeşlerim. Cebbar'ın ardiyesini yıkmak suretiyle Filiz Baba hazretlerinin kabrini meydana çıkaran bu asil nahiye müdürü, işbu hareketiyle, bu memlekette vicdan hürriyeti yoktur diyenlere de susturucu bir cevap vermiş bulunmaktadır. Asil, necip ve kahraman müdürümüze, bu hareketinden dolayı fahrî doktorluk, fahrî profesörlük, fahrî mühendislik, fahrî avukatlık, fahrî pilotluk, fahrî bakkallık, fahrî kumandanlık, fahrî mareşallık, fahrî evliyalık payelerinin hepsini birden vermeyi teklif ediyorum arkadaşlarım... Kabul edenler ellerini kaldırsınlar.»

Kalabalığın arasından iki el havaya kalktı. Davetlilerin çoğu, söylenenlerden bir şey anlamamıştı. Sağlık memuru, gözlerini etrafta dolaştırdıktan sonra:

«— Kabul edilmiştir, dedi. Şimdi pek sayın ve pek muhterem nahiye müdürümüz ilk şeref kazmasını Cebbar'ın ardiyesine indirecektir arkadaşlarım...»

Sağlık memurunu, kalabalığın arasında, epey alkışlıyan oldu. O, nahiye müdürünü hürmetle selâmladıktan sonra, sapına kırmızı kordele bağlanmış şeref kazmasını nahiye müdürüne uzattı ve kalabalık, Cebbar'ın ardiyesine doğru yürümiye başladı.

Adnan Veli

Taraflılık!

Kahire'de en hoşa giden fıkra şudur:

Hapishanenin aynı hücresinde üç siyasi mahkûm var. Biri:

— Ben, (gözden düşmüş bir siyaset liderinin adını söyler) taraflısı olduğum için buraya tıkıldım...

İkincisi atılır:

— Ne tuhaf. Ben de onun aleyhinde olduğum için...

Bu sefer, hiç sesini çıkarmadan dinleyen üçüncü mahkûma sorarlar:

— Ya siz?.. Siz niçin hapsedildiniz?

— O bahsettiğiniz adam benim de ondan!

※

Meşru mazeret!

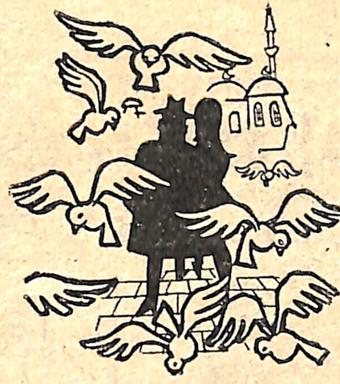
Memur, müdürünün yanına girdi:

— Efendim, dedi, maaşımın iki misli daha arttırılmasını isterim. Yoksa şirketten ayrılmak zorunda kalacağım...

Müdür hayretle sordu:

— Neden zam istiyorsunuz o kadar? İşiniz mi arttırıldı?

— Hayır efendim, dedi memur. İşimde bir değişiklik yok, ama evlendim!

GÜVERCİNLER

SAHAFLAR çarşısında elime bir kitap geçti. Taş basması eski bir şey. İçinde, binbir derde deva var. Evirip çevirdim. Böyle yakası açılmadık antikalara bayılırım. Rastgele bir yerini açtım, bakın ne diyor:

«Bir kimse, yere düşmemiş iki defne yaprağı alıp kulakları ardına koya, ve istediği kadar şarap içe, hiç meşt olmaya...»

Hımm... Bu kitapta iş var. Bende de şimdilik iş güç yok. Bugün Neclâ ile randevumuz var ama, daha saat erken. Kitabı koltuğuma kıstırdım. Öbür koltuğuma da bir şişe şarap. İki adet defne yaprağı tedarik eyleyip, şöyle göze batmıyacak kuytu bir köşeye çekildim.

Defne yapraklarını kulaklarımın ardına yerleştirdim, üst üste birkaç bardak yuvarladım ve başladım tetebbua. Kitabın dedikleri sahiyse, yaşadık. İçinde neler var neler...

«Bir horozun ibiği alınıp cezvede kaynatıla ve suyu içile; ol kimse horoz gibi kuvvetli ola...»

Ööö!.. İstemem, geç. Birkaç bardak daha şarap içtim. İçimi bir gam bürüdü. Dertli dertli içimi çekmişim. Kitaptan bir tavsiye daha:

«Derdi olan kimse, yanına bir kelp yavrusu alıp otura. Derdi o ite de geçe...»

Bırak Allahını seversen!

«İğde ağacından bir miskal iğde yaprağı, bir miskal iğde çiçeği alına, başının üzerinde üç defa çevrile ve koynunda hıfzedile... Ol kimse aşk ve muhabbete sebep ola ve haceti hoş ola...»

İşte bu güzel! Tatlı hayallere daldım... Kırmızı kalemimi çıkarıp satırların altını çizmek istedim. Ne mümkün, neredeyse elimi cep diye ağzıma sokacağım. Bari ezberliyeyim dedim. Nasıldı o, İğde çiçeği kalbin başından üç defa çevrile... Demek zihnim de cilâlı! Mestolmuş değilim. Yalnız içimde, dayak yemiş büyük bir âşığın duyguları var... Yahut da uzun müddet gıdıklandıktan sonra serbest bırakılmış gibiyim. Kalbimden, kafamda aklımın saklandığı köşeye kadar uzanan, oradan da bir karış yukarısına gidip gelen sıcak bir hal.

Etrafım şeffaflaşıyor: Paşabahçe cam fabrikası mamulâtı bir dünyadayım sanki. Saatime baktım, yirmi yediyi üç geçiyor. O!.. Vakit gelmiş. Neclâcığım neredeyse gelir. Sevmek ne güzel şeydir. Hem bilir misiniz, aşk, iki güzel arasında rekabet, iki çirkin arasında anlayış, bir güzelle bir çirkin arasında kovalamaca gibidir. Fakat ekseriya vaziyetler karışır... Ve çocuk doğar!

Nerede kaldı bu Neclâ, iyi kızdır, hem de güzel... Bir içim su... Eldivenleri, minik, ılık ve yumuşaktır. Kazağının göğüsleri dimdik durur. Etekliğinin beli ince ve kıvraktır... Esansı içimi gıcıklar. Canlı taraflarını anlatmam. Ben kıskancın biriyim!

Kız aynı zamanda kültürlü ve ciddî. Şimdiye kadar, bir milyoner karaborsacı ve bir de doçent istedi. O, ikisini de bir kalemde reddetti.

Dün akşam nasıl oldu bilmem, ağzımdan kaçıverdi:

— Benimle evlenir misin?..

Ne de olsa çocukluk arkadaşıyız. Beni birdenbire kovmaya günlü razı olmadı. Söz verdi, bu gün gelip konuşacak.

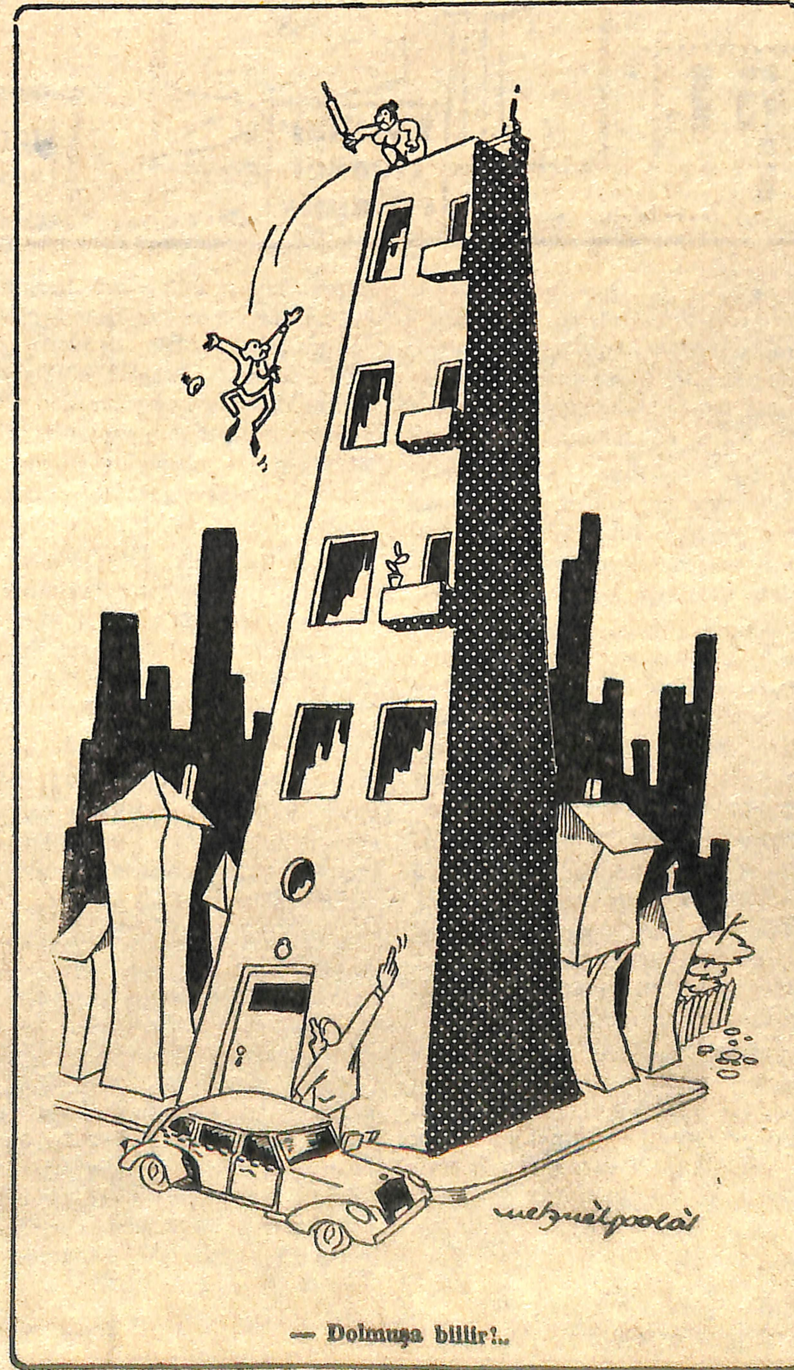
Kalkıp, yan taraftaki camekândan bir de kendime baktım: Uzun boylu, geniş omuzlu, sevimli bir çocuk. Güldüm, o da güldü... Kaşlarımı çattım, o da surat etti. Öyle, karşısında siz küçüldükçe kabaran, siz kabardıkça küçülen cinsten değil. Tam erkek. Aferin dedim kendime!

— Amca, güvercinlere bir tas yem atsana...

Eğilip baktım:

— Ama çocuğum, bu arpalar cücüklenmiş.

Bir avuç arpada bile aşk var... Önümüzdeki meydanlığa doğru serpiverdim. Şimdi ortalığı altüst eden güvercin şamatası arasından caddeyi gözlüyorum. Kol kola, göz göze, gaga gagaya çiftler geçiyor. Tek dolaşanlarda da birbirlerini arar gibi bir hal var. Şu ağaçlar, çiçekler, kuşlar da böyle...

— Dolmuşa biiir!..

Masmavi bir kâinatta sonsuz bir aşk sarhoşluğu içinde başı dönen bir dünya. Belki yıldızlar bile sevişenlerle dolu... Bu ne muhabbet!.. Neredesin Neclâ?..

— Buradayım.

Aman!.. Ta yanıbaşımda. Hemen şipşak çarpık kravatımı düzelttim, kendime bir çekidüzen vermiye çabaladım. Öhö... Öhö.. Sesim mükemmel.

— Günaydın Neclâcığım, ne zaman geldin?

Tatlı tatlı güldü:

— Ben mi?. Bir saattir buradayım. Seni seyrediyorum ve işlerinin bitmesini bekliyorum!

Hani karanlık odada sere serpe dolaşırken elektrikler yanıverir... Şaşırdım. Kızın karşısında çırçıplak kalmışçasına utandım. Bazı şeyler söylemek lâzım. Ne denir? Sahnede, piyesin en fırlaklı yerinde rolünü unutmuş aktörlere döndüm. Kafama bir çürük yumurta veya ezik domates bekliyorum.

Böyle hallerde, çırpındıkça batarsınız. En iyisi işi oluruna bırakmak. Artık kravatımın çarpıklığı, şapkamın geriye kaykıklığı, hiç bir şey umurumda değil.

Bütün samimiyetimle:

— Neclâcığım, dedim, ne yapayım, ben bu ağaçları, kuşları ve insanları seviyorum. Ama seni her şeyden çok seviyorum. Vereceğin cevabı bildiğim için kendimi ve her şeyi unutmak, oyalanmak istedim. Bin defa özür dilerim. Allahaısmarladık!

Ellerim ceplerimde, başım önüme eğik, yürüyorum...

— Amca, güvercinlere yem atsana.

— İstemem... Dünyaya darıldım!..

Arkamdan pıtık pıtık bir topuk sesi. Neclâ koluma tutundu ve yüzüme bakıp şeker gibi gülümsedi:

— Seni elime geçirmişken burada bırakmam sevgilim...

Durakladım:

— Peki ne olacak? Denize mi atacaksın beni?..

— Daha beter canımın içi, seninle evleneceğim!..

Bakıştık. Bal gibi, tarçın gibi, amber gibi bir tatlılık duydum.

Bir avuç yemi sevinçle havaya serpiverdim.

Sevgilim, kollarını boynuma doladı, gözlerini yumdu ve dudaklarını uzattı.

Bir anda etrafımızı sarıp bizi gözlerden saklıyan binbir sevgili güvercin bizi gümüş kanatlariyle alkışladılar...

BİTİRİM

SALYA:

Ağızdan akan su. Çoğu, imrenmekten gelir: Eskiden, güzellere, yahut Balıkpazarında sarraf dükkânlarındaki altınlara bakarken akardı. Şimdi, et, peynir, tavuk lâfı edilirken akıyor!

SOKAK:

Nezlelilerin mendili, öksürüklülerin tükürük hokkası, çocukların parkı, sporcuların futbol meydanı, âşıkların randevu evi, tanıdıkların konuşma yeri, sarhoşların ve eşeklerin helâsı, hususi otomobillerin garajı, yangına, istimlâke uğrıyanların, ev sahibi tarafından kapı dışarı edilenlerin evi... Ve nihayet işi gücü olan nadir kimselerin de yürüyüp geçtikleri yer...

Sokak, dilimizde değersizliğin, bayağılığın, kötülüğün sembolüdür. Kıymetsiz bir şey için «Kaldır at sokağa» deriz. Terbiyesiz çocuğun adı «Sokak çocuğu» dur. «Sokak kızı» dilimize girmiş bir tâbirdir.

Şair Enderunî Vâsıf:

Olmâ sokak süpürgesi kadın
kadıncık ol!

diyor.

Sokağa düşmek iyi sayılmaz. Hattâ politikada bile!..

SİRKE

Üzüm suyu. Şarap olursa insana, sirke olursa kabına zarar verir.

Atalarımız «Keskin sirke, kabına zarar» demişler.

Fıkra:

Biri bal, bir sirke satan iki bitişik dükkândan, sirkeci sabahtan akşama kadar işler, balcı müşterisizlikten sinek avlarmış.

Bir türlü bu muammanın içinden çıkamıyan balcı, aklı başında bir dostuna:

— Ayol, demiş, ben bal satıyorum, o sirke... Ama, onun dükkânı arı kovanından farksız, benim halimi ise görüyorsun. Başını çevirip de bakan bile yok!

Akıllı dost cevap vermiş:

— Senin, demiş, elin bal satıyor ama, yüzün sirke satıyor... Bir de ona bak: Elindeki şişeden sirke akarken, ağzından ballar akıyor!

Ticarette, hattâ siyasette hüner budur: Balı sirke gibi değil, sirkeyi bal gibi satmak!

SAMAN:

Tahılların taneleri ayrıldıktan sonra, kalan kuru sapları. Bazı insanlar gibi, çabuk alev alır, çabuk söner. Eskiden «İki gönül bir olunca samanlık seyran olur» muş. Şimdi «İki gönül bir olunca samanlık zindan olur» demek daha doğru!

Sinsi insan için «Saman altından su yürütür» derler.

Yine tecrübeli atalarımız:

Pek güvenme dostuna,
Saman doldurur postuna!

Buyurmuşlardır ki, hakikatin ta kendisidir.

SARDALYE:

Tramvay ve otobüs yolcuları!

— Ayol, sen bu kadar ufaklıkla bir banka açabilirsin!..

Arasıra...

Hasta, dişçiye sordu:

— Siz hakikaten acısız diş çekiyor musunuz?

Dişçi, sâfiyetle cevap verdi:

— Her zaman değil... Meselâ geçenlerde bileğim incindi, hâlâ acıyor.

İhtar

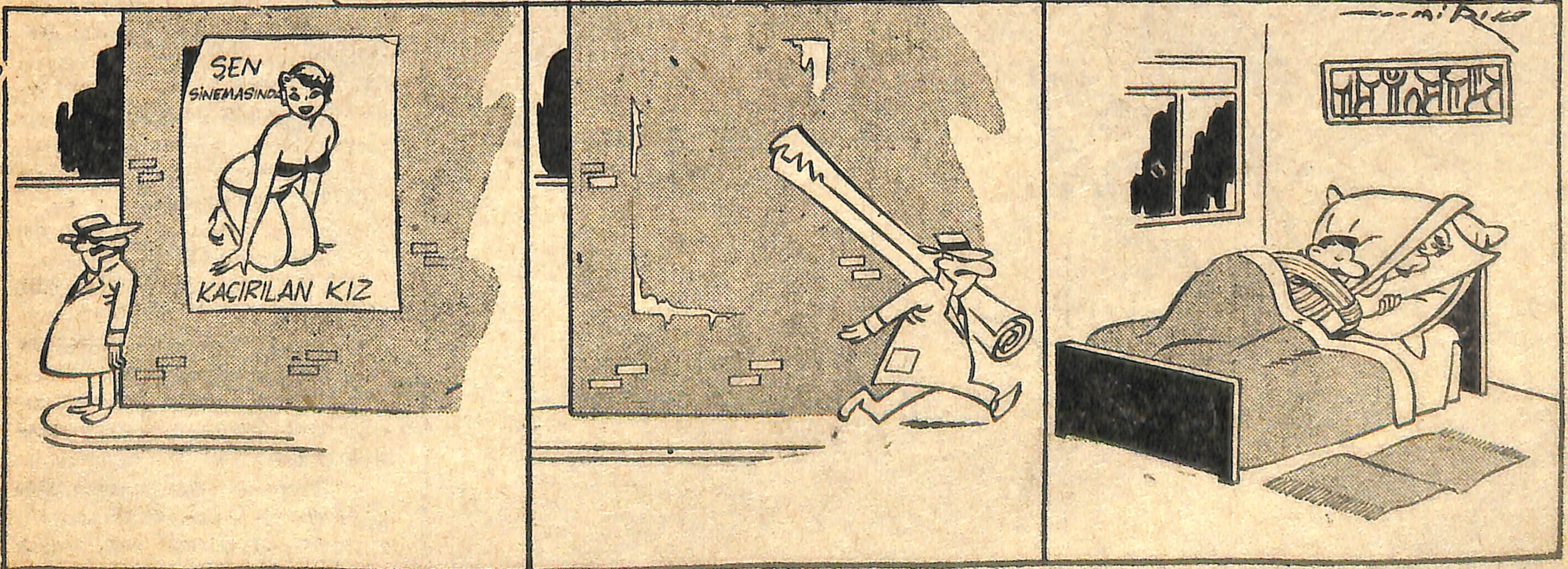
Dişçi, durmadan konuşan geveze müşterisine:

— Lütfen, dedi, ağzınızı açın ve çenenizi kapayın!..

Kazazedeler!

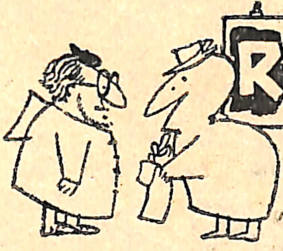
Tiyatroda, yeni sahneye konan eser berbat bir şeydi. İlk gece temsilinde seyirciler, birinci perdenin sonuna kadar zor sabrettiler ve perde kapanır kapanmaz herkes gitmek üzere ayağa kalktı. Bu kargaşalık arasında, en ön sırada oturan meşhur tiyatro münekkitlerinden biri koltuğunun üzerinde ayağa kalktı ve kalabalığa seslendi:

— Durun! Önce çocuklar ve kadınlar...

Bir artist kaçırıldı!..

RESİM SERGİSİNDE

HEM de kimin, bir bilseniz!.. Ressam olsaydı neyse!.. Her iki haftada bir, birkaçı sergi açıyorlar, millet de eğleniyor, oyalanıyor der, aldırmazdık... Ama sergiyi açan bir tenkitçi... Hepinizin siyasete, belediye işlerine karnınız tok olduğunu, daha doğrusu bu gibi şeylere gülecek haliniz kalmadığını bildiğim için, bu sefer de bir sanat olayı göreyim, sizlere anlatayım dedim.

Bâri görebildim mi? Ne gezer! Gerçi Şehir Galerisi'ne gittim. Ama, aksiliğe bakın, açılış günüymüş... Resim yapan, hele bunları sergilemeye cesaret eden bir resim tenkitçisi ilk defa bizde görüldüğünden bütün meraklılar doluşmuş... Az daha salona giremiyordum. Kavun karpuz sergisi bile, mevsiminde böyle olmaz... Bu ne sanat aşkı diyeceksiniz, değil mi? Önce ben de öyle dedim. Sonra: «Acaba sevgili Başvekilimiz burada da, herkes onu görmeğe mi koşmuş?» diye ümitlendim. Hayır, hayır... Herkes, bilhassa hanımlar, sadece birbirlerini gözetlemeğe gelmişlerdi: Ne giymiş, ne sürmüş dâvası... Mülga (yani lâğvedilmiş) dedikodu sütunlarına yazı yazsaydım, hemen: «Lerzan Bengisu'nun zarif astragan mantosu...» diye başlardım. Naci Bengisu'nun ressam eşi zarafetsiz giyinir mi hiç? Sonra «güzel gözlü resim amatörü Jale» den de bahsederdim. «Bir numaralı Galatasaraylı Fahriye Yen» in, tatlı sohbet bahsinde eşini, dostunu nasıl yendiğini anlatırdım. Yazık ki, dedikodu yapamıyoruz artık...

Bunları yapamayınca, başka bir şey yapmağa karar verdim: Ressamı, pardon, tenkitçiyi sorguya çekmek... Nasıl olsa herkes kokteyl derdine düşmüş. Bizi kim görecek? derken ressamın kendisi gördü beni:

— Buyurun... dedi.

— Utanıyorum... dedim.

— Neden? Burası sergi...

— Ona şüphe yok, ama ne sergisi? Güzel hanımlar sergisi mi? Kıyafet mi? Yüksek sosyetenin mücevherat sergisi mi? Kestiremedim bir türlü. İyisi mi, gelin de sizinle şu kenarda birkaç lâf edelim...

— Hayhay... Kiminle teşerrüf ediyorum?

— Görünmeyen Adam... Akbaba'dan...

— Haaa... Demek siz mizah yazarısınız?

— Öyle sanıyorum ama, pek emin değilim...

— Şey... Yoksa sergimi bir mizah konusu mu sanıyorsunuz?

— Estağfurullah... Resim tenkitleri yapan bir kimsenin resim yapması biraz tuhaftı da...

— Bence bunda tuhaflık yok. Yemeğin iyisinden anlayan ne insanlar vardır, değme ahçıdan iyi yemek pişirirler: Meselâ meşhur ahçı Salâhaddin gibi...

— Peki, nereden aklınıza esti böyle resim yapmak?

— Esmedi. Düşüne düşüne bunun lüzumuna inandım. Bakın, ben yıllardanberi resim tenkitleri yazarım. İğriye iğri, doğruya doğru diye diye ne kadar ressam arkadaş varsa hepsiyle aram açıldı. Nasıl, tiyatro tenkitleri yazarken Tunç Yalman aktörlüğe heveslenerek vaktiyle canlarına okuduğu artistlere şimdi kendisini çekiştirmek fırsatı hazırladıysa ben de öyle yapayım dedim. Vaktiyle sergileri hakkında yazı yazdıklarım, şimdi benim yaptığım resimlere bakıp rahat rahat içlerini boşaltacaklar...

— Doğrusu pek asîl bir gaye... Ama ziyaretçiler o kadar fazla ki, resimlerinizi görüp neşelenemedim. Bâri size sorayım: Resim sanatında hangi tarafı tutuyorsunuz?

— Feneri...

— O ne demek?

— Yani sanatta ressamların yolunu aydınlatacak ışığı...

— Allah Allah... Neymiş bu ışık?

— Renk...

— Ne rengi?

— Fazla soruyorsunuz!.. Burası birinci şube değil...

— Peki, peki... Nasıl resim yaparsınız? Size neler ilham verir?

— Ben ilhama inanmam. Ama bir eseri yaratırken şüphesiz onun para edip etmiyeceğini düşünürüm...

— Şu halde sanatta gayeniz?

— Karaca...

— Lebbeyk?

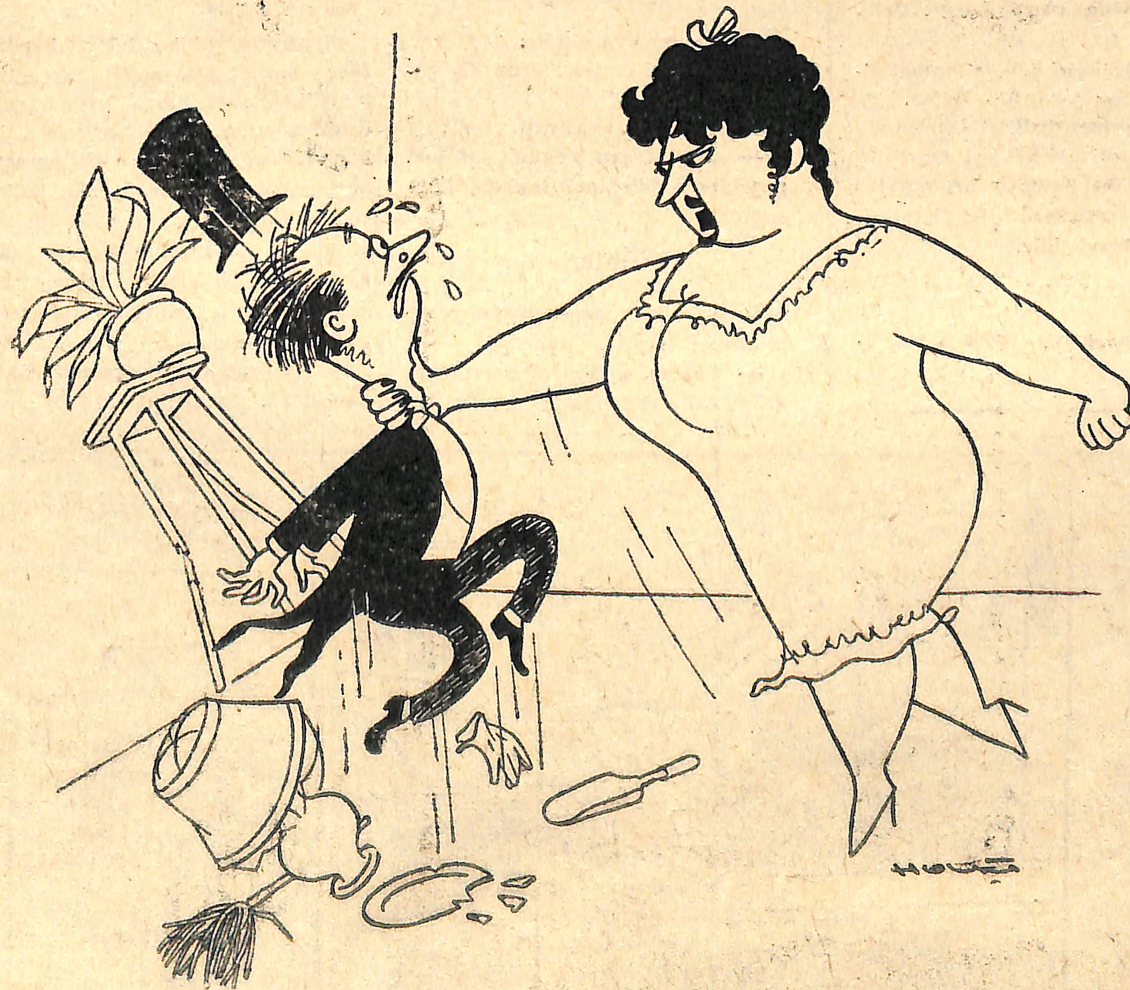
— Yani Muammer Karaca gibi, diyorum. Kazanmak...

— Resimle mi?

— Elbette ya... Bu zamanda kim iyi boyuyorsa o kazanıyor...

Haa, şimdi anladım: Bir zamanlar hikâyeler yazan, karikatürler yapan, daha sonra marş besteleyip roman tercüme eden, piyes ve resim tenkitleri yazarak kongrelere katılan bu... bu... (eyvah, onu vasıflandıracak kelime bulamıyordum)... Bu zat, herhalde eney yorulmuş olacaktı. Zavallı, zaten böyle bir âkıbete uğramasa, saçmalar mıydı? Usulcacık kendisine teşekkür ettim. Ben, Galeri'nin merdivenlerinden inerken, o hâlâ «sanat, boya, renk, para» diye söyleniyordu.

Görünmeyen Adam

— Korkak, miskin, sünepe... Bir de muhalifim diye caka satar!... Kaldır elini de göreyim!..

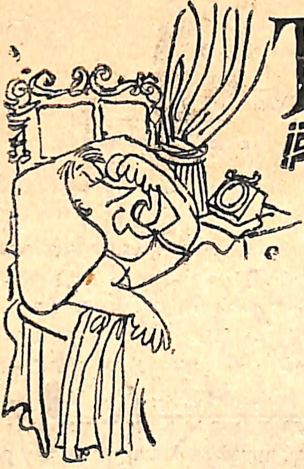
Fark!

İki ahbap, hem demleniyorlar, hem dertleşiyorlardı. Biri ötekinin omuzuna vurdu:

— Ama, dedi, öyle biri yirmi beş, öbürü yirmi iki yaşında iki kızı olmak hoş şey doğrusu. Her an evde, etrafınızdadırlar...

Öteki omuzunu doğrultarak mukabele etti:

— Yooo... Daha ikisi de evli değil ki... Eve uğramazlar bile...

TELEFONLA RANDEVU

GECE yarısı olmuştu. Sabri Eyüp, yatağında mışıl mışıl uyuyordu. Telefon çaldı. Bir daha çaldı. Sabri Eyüp gözlerini açtı. Elektrik düğmesini çevirirken kendi kendine söyleniyordu:

— Hayırdır inşallah, bu saatte kim arıyor beni?

Telefon ahizesini aldı:

— Alo... Buyurun...

— Sebati Bey orada mı?

— Hayır, yanlış...

Sabri Eyüp telefonu kapadı. Yatağına girerken, o sırada uyanan karısı sordu:

— Kimmiş?.

— Sersemin biri, numarayı şaşırmış...

Sabri Eyüp, elektriği söndürüp yatağına girdi.

Saat ikiydi. Herkes derin bir uykuya dalmıştı. Tekrar, karanlığın içinde büyüyen seslerle telefon çaldı. Sabri Eyüp uyuyordu. Bir daha çaldı. Sabri Eyüp başını yorganın altından çıkardı. Telefon zili hâlâ çalıyordu. Gerine gerine yatağından kalktı, telefona yapıştı:

— Alo, kimi istiyorsunuz?

Ayni ses cevap verdi:

— Sebati Bey orada mı?

— Yok dedik ya, sersem herif! Sabri Eyüp, telefonu hiddetle kapadı ve söylene söylene yatağına girdi, sağa, sola döndü, bir türlü uyuyamıyordu.

Saat dört olmuştu. Sabri Eyüpten başka, bütün ev halkı, hattâ bütün mahalle sâkinleri derin bir uykuda idiler.

Gene telefon çalmaya başladı. Sabri Eyüp kendi kendine:

— Artık fazla oluyor. Bu sefer açmıyacağım, cevap vermiyeceğim kerataya!

Diye söylendi ve telefon sesini duymamak için başını yastığın altına soktı. Fakat telefon o kadar hızlı, o kadar inatla çalıyordu ki, duymamak kabil değildi.

Sabrı tükenen Sabri Eyüp, yatağından fırladı. Sıralıyacağı küfürleri tekrarlıya, tekrarlıya telefonun ahizesini aldı:

— Alo...

— Sebati Bey orada mı?..

— Hayır, cehenneme gitti...

Sabri Eyüp, hazırladığı küfür listesini okumaya vakit kalmadan muhatabı telefonu kapamıştı. Fakat Sabri Eyüp, o sırada yattığı yerden «Kimi istiyorlar?» diyen karısına bu küfürlerden birkaçını savurmak suretiyle sinirlerini yatıştırmıştı.

Saat altıya gelmişti.

Telefonun sesi bir kilise çanı gibi ortalığı çınlatmıya başladı.

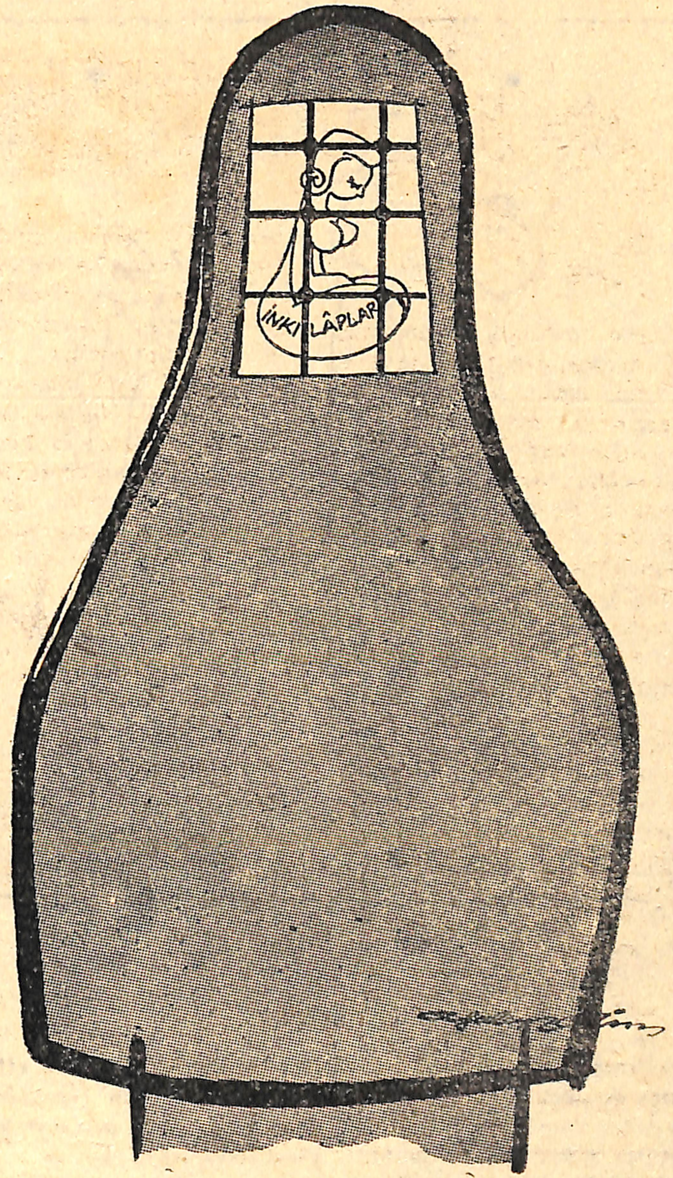
Sabri Eyüp, yorgana bir tekme atarak telefona koştu. Bu sefer en yakası açılmadık küfürlerle o münasebetsiz herifi haşlamaya niyetlenmişti. Sağ eli ahizeyi tutarken, sol eli de birisinin suratına yumruk indirecekmiş gibi sıkılmıştı.

— Alo...

Telefondaki ses değişmişti:

— Ben Sebati... Beni arayan oldu mu hiç?..

Selâmi M. YURDATAP

Peçeli kadın!..

Nasihat!

— Günde kaç sigara içiyorsun dostum?

— Hemen hemen iki paket...

— Nee... Bu sana kaça mal oluyor?

— Günde iki liraya...

— Günde iki lira ha! Peki ne zamandan beri sigara içiyorsun?..

— Otuz senedir.

— Günde iki liradan otuz senedir ne kadar çok para vermişsin!

— Evet, öyle...

— Halbuki sigara içmeseydin bu para ile bak şu karşıdaki pembe villâ gibi bir malikâne satın alabilirdin.

— Sen sigara içer misin?

— Hayır, asla...

— Böyle bir köşkün var mı?

— Yok.

— Öyleyse sana kendimi takdim edeyim azizim: Ben, o pembe villânın sahibi Selim Süleymanoğluyum.

※

Hava nasıl?

Hastaydı, kendini yoklamaya gelen dostuna sordu:

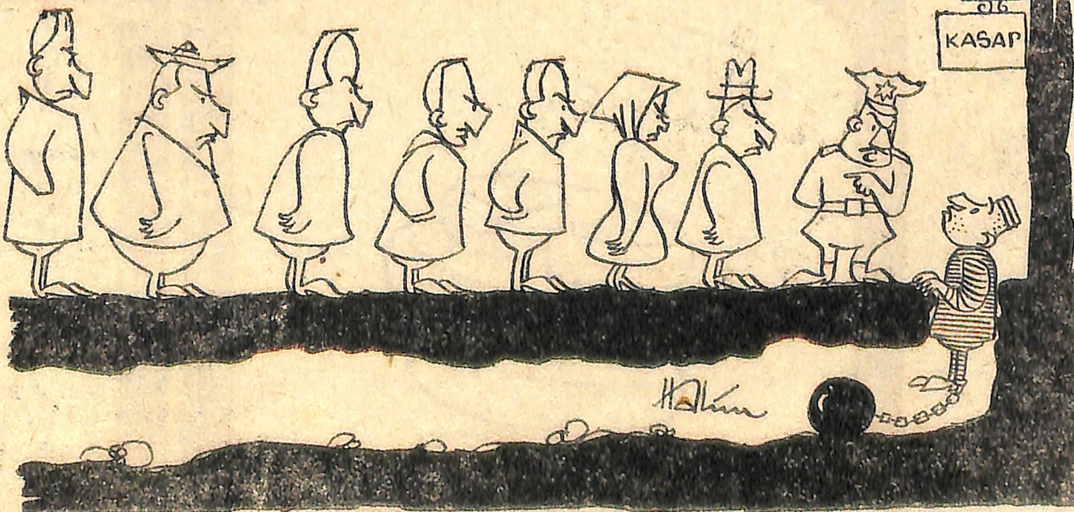
— Bugün hava nasıl?

— Vallahi azizim! O kadar bulutlu ki nasıl olduğunu göremiyorum.

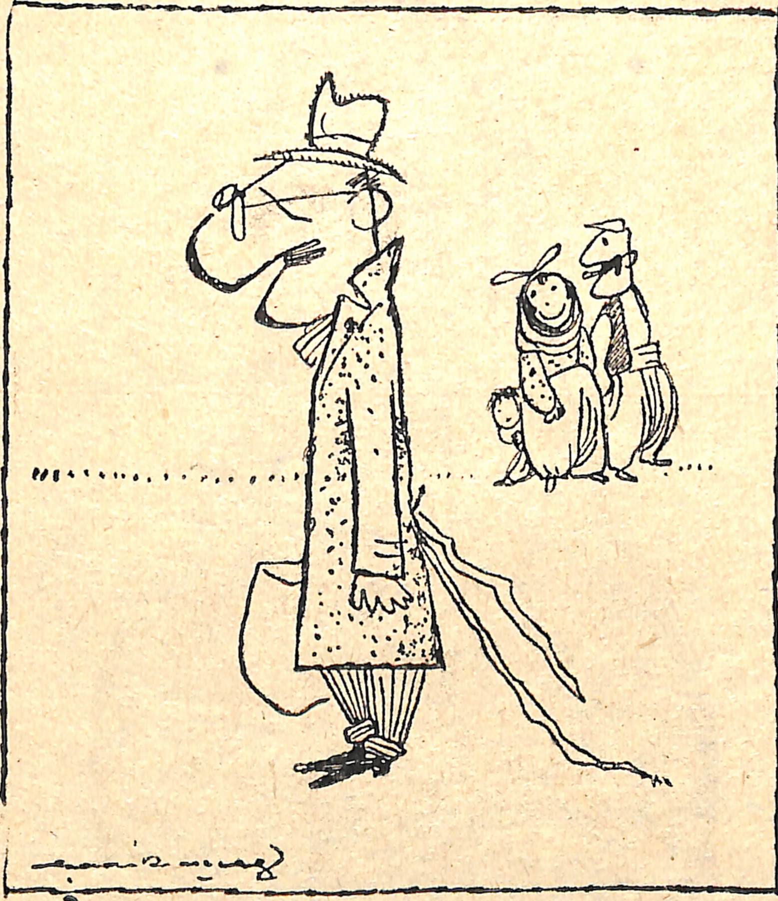
Piyesin sonu!

— Bu piyesin sonu iyi mi bitiyordu? Hatırlamıyorum...

— Elbette. Piyes sona erince herkes memnun olmuştu...

— Açık göz senil! Gir bakayım kuyruğa!.

— Fadime, bak İstanbulluya!..

Sanat merakı!

Heykeltraş Zerrin, Ankara'da sergi açmıştı. Vekiller, mebuslar, hulâsa Ankara'nın kalburüstü ekâbiri açılışa geldi. Bu arada bir kaç Adanalı tüccar da vardı. Bunlardan biri, yere eğilmiş, tabii boya yakın bir insan heykeli önünde durdu:

— Aha bu gaça? diye sordu.

Zerrin, gayet mahcup:

— Bin lira beyefendi... dedi.

— Bana on dene yapan mı?

Sanatkâr şaşırdı:

— Ayni figürden on tane ne yapacaksınız beyefendi?

— Bahçeye, meydana dikeceğim çepeçevre, diye izah etti büyük zengin. Bizim çocuklar birdirbir oynamasını pek severler de, gözel havalarda...

※

İsabet olmuş mu?

Moskovada son günlerde çok sevilen bir fıkra:

Hapishanede iki mahkûm karşılaşıyorlar. Biri soruyor:

— Vay, sen de mi buradasın? Neden attılar içeri?

— Bulganin'i öldürmek istediğim için... Ya seni?

— Onu öldürmediğim için!..

Az konuşmuş!

Adı lâzım değil, profesörlerimizden biri o günkü konferansında da tam üç buçuk saat konuşmuş ve dinliyenlerde sabır bırakmamıştı, lâflarını bitirirken:

— Affedersiniz, dedi. Galiba biraz uzun konuştum. Fakat yanıma saat almayı unutmuşum da...

Dinleyicilerden biri dayanamadı:

— Evet ama, dedi, saate lüzum yok; zira arkanızda bir takvim asılı, ona bakabilirdiniz!..

※

Olmadı işte...

Karısından boşanmak niyetinde değildi. Ama, kadın onu boşamak niyetindeydi. Mahkemede, şikâyetlerini, geçimsizlik sebeplerini söyledi. Hâkim:

— Bana bakın hanım, dedi, öyle, salondaki eşyayı boşaltıp ray döşiyerek oyuncak tren işletiyor diye bir adamdan boşanılmaz. Bilâkis bu, onun ne iyi bir baba olduğunu gösterir...

Kadın itiraz etti:

— Doğru söylüyorsunuz hâkim bey, ama bizim çocuğumuz yok ki!..

※

Sebebi var!

Dişçi, nazik bir reverans yaparak:

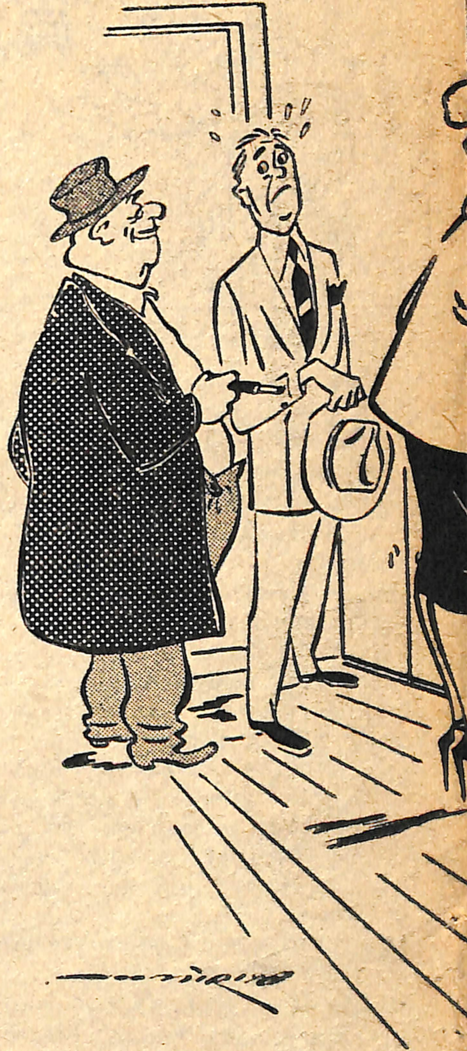
— Hanımefendi, dedi, oğlunuzun dişinin çekilme ücreti elli liradır.

Kadın afalladı:

— Nasıl olur canım? Minnacık bir çocuğun süt dişi.. Dokunmanızla elinizde kaldı. Bu kadar para istenir mi yani?!..

Dişçi gülümsedi:

— Evet ama hanımefendi, oğlunuz bu sırada o kadar fazla bağırdı ki, sıra bekleyen bütün müşterilerim kaçtı!..

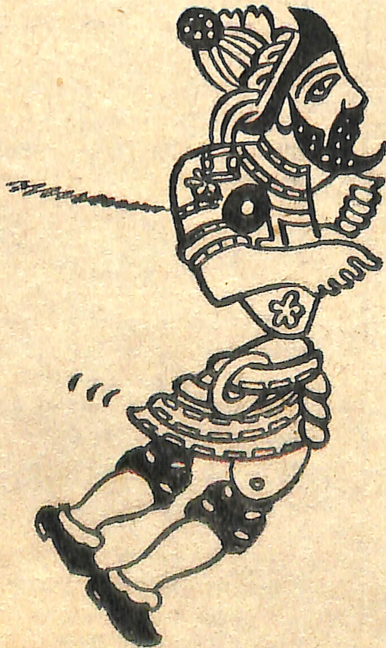
— Bak kocacığım, çalışırken bu şahane...

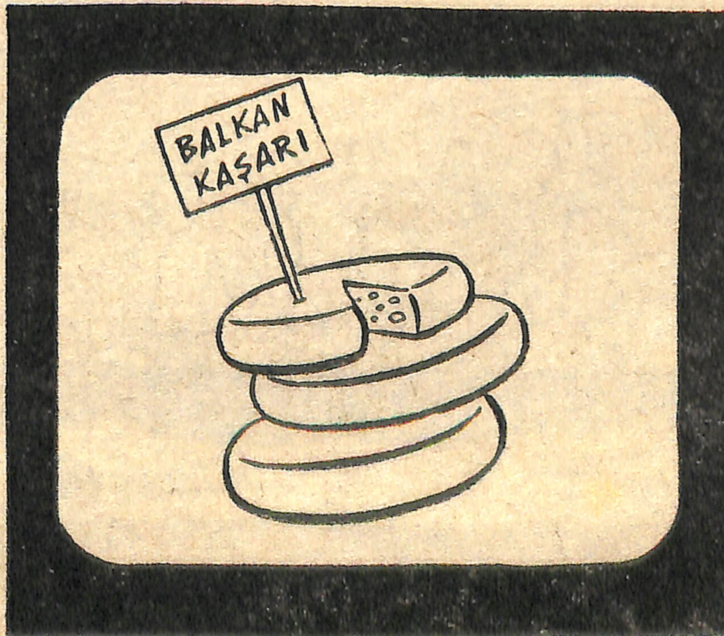
KOCAMA...

★ *İhtiyar her şeye inanır, ort...*
genç her şeyi bilir.

★ *Erkekler, kadınların hoşu...*
dınlar, erkeklerin hoşuna ...

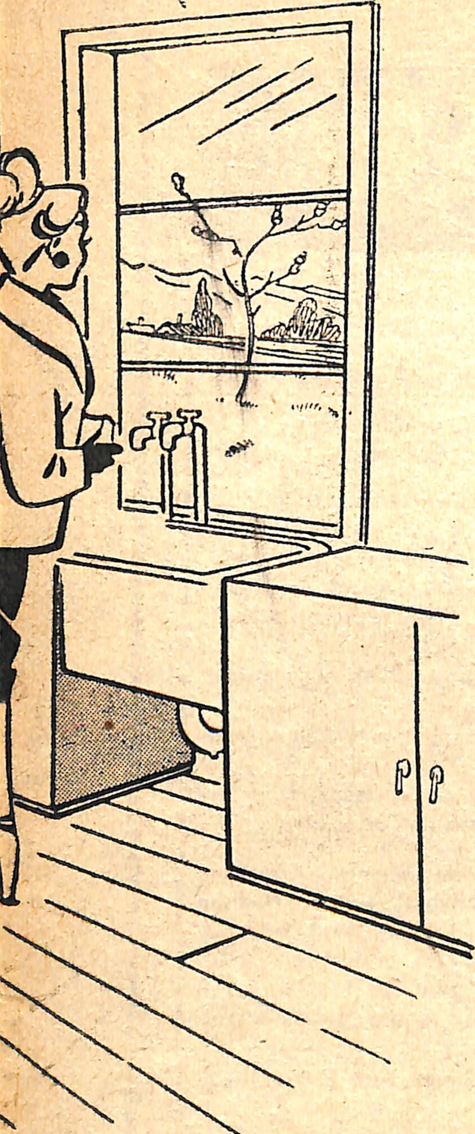
★ *Evlenmek istiyen bir erke...*
bir şey bilmemeli.

Ramazan eğlencelerin...

...Kazanzarayı doya doya seyredeceksin!..

...N LAFLAR

...yaşlı her şeyden şüphe eder,

...giden şeyler söylerler. Ka-
...den şeyler yaparlar.
...ya her şeyi bilmeli, veya hiç

Sorgu!

Avni İnsel'e, hiç de hoşlanmadığı biri misafir gelmişti. Herif öyle müz'iç, öyle meraklı, öyle can sıkıcı bir tipti ki... Münasebetli münasebetsiz sualler sormakta eşi yoktu sanki. Ne karısının kürkünü nereden aldığı kaldı sormadık, ne de karaciğerinin iyi işleyip işlemediği... Bir aralık:

— Sizin biraderi çok merak ediyorum, dedi misafir; bir gün ziyaretine gideceğim!

Avni, can havliyle atıldı:

— A, o İstanbul'da değil ki... Ankara'da...

— Ya... Peki ne yapıyor orada?

Avni İnsel, saatine baktı:

— Şu saatte, dedi, herhalde başını dinliyordur!..

⁂

Ah ne iyi...

Müzeyi geziyorlardı. Eski bir tablonun karşısında durdular. Bu iki kadından daha yaşlı olanı, resimde, bir takım adamların yarı çıplak kadınları nasıl kaçırdıklarını arkadaşına gösterdi:

— Ne yazıyor altında? diye sordu.

— Kız kaçırma... Eski bir eser.

O zaman, beriki içini çekti:

— Kimbilir o devirlerde yaşamak ne zevkliymiş!..

⁂

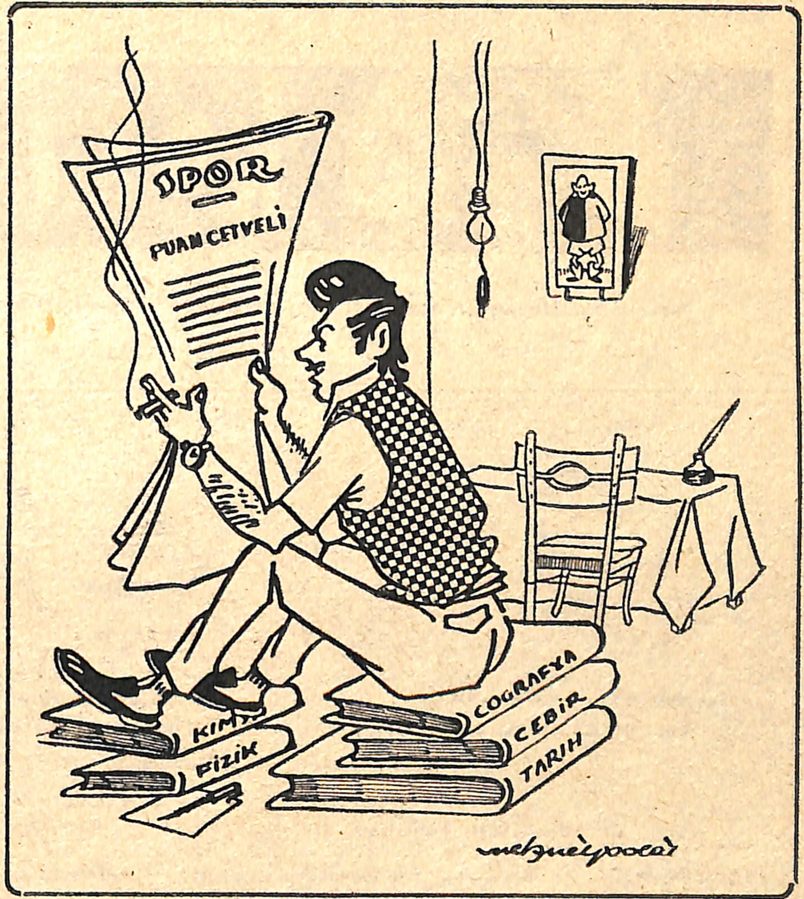
Zarar ve ziyan...

Bu zamanda çocuk yetiştirmek ne kadar zor. Geçen gün, Aliye Bilen, bir ahbabına kızı Tüvânâ'nın masraflarından şikâyet ediyordu:

— Şekerim, hele o piyano çalması yok mu... Bize o kadar tuzluya mal oluyor ki...

«Şekeri», iyi niyetle sordu:

— Konu komşu zarar ziyan mı dâva ediyor?

YAZISIZ!..

Onsuz da olurmuş...

Kemiksiz Mustafa, gece işçilerinin, soyguncularının en azılılarındandı. Karda yürüyüp izini belli etmezdi. Bir gece yine Beyoğlu'nun arka sokaklarından birine sapmıştı ki, ileriden koşa koşa bir adam geldi:

— Yetişin, dedi, şurada iki kişi adamın birini soyuyorlar...

Kemiksiz Mustafa sordu:

— Herifin kendini koruyacak silâhı filân yok mu?

— Yok ya... Sıska, çelimsiz bir adamcağız.

— Öyleyse, dedi Kemiksiz, iki kişi onun hesabını nasıl olsa görür. Benim karışmama hiç lüzum yok!..

⁂

Temiz hava

Moskova'da bir yabancı diplomatla bir Rus gazetecisi konuşuyor:

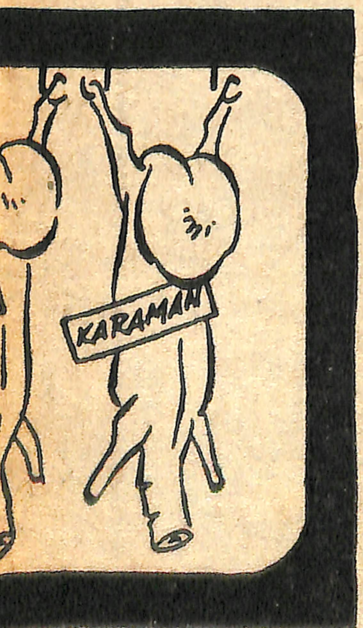
— Oooh... Ne temiz, ne saf hava!..

— Evet, geceleri öyledir!

— Neden?

Rus gazeteci, yabancı diplomatın kulağına fısıldar:

— Kremlin'dekiler uyurken pencerelerini kapatırlar da!..

...en: Hayâl perdesi!

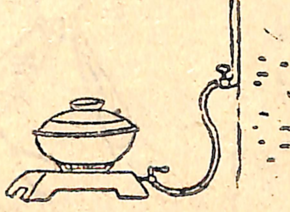
kokteyl

İstanbulun Havagazı derdi gittikçe artıyor. **(Gazetelerden)**

Nasreddin Hocanın yemek pişirme hikâyesi..

Bir İstanbullunun yemek pişirme hikâyesi..
(Turhan Selçuk — Milliyet)

Eli sakalında kalmış...

Hani vebâlini almış olmıyayım, ben de elin yalancısıyım; sözde, Hocanın karısı, daha üç ay demeden, ebe istemiş. Doğrusu Hoca şaşırmış, bir yaşına daha girmiş:

«Yahu, bizim bildiğimiz, kadın dediğin dokuz ayda doğurur, ayın, günün dolmadan nasıl olur bu?» deyip de karısının yüzüne bakınca, hatun hiddetlenip kocasının üstüne yürümüş:

«Ne demek dokuz ay; bir hesap, kitap etsene! Ben sana varalı ne oldu, üç ay değil mi? Ya sen beni alalı? O da üç ay; etti mi altı ay! De ki üç ay da çocuğu karnımda taşıdım; işte oldu dokuz ay!» deyince, Hocanın eli sakalında kalmış:

«Hakkın var karıcığım, demiş; bu ince hesaplar benim aklıma gelmemişti!»

Eflâtun Cem Güney

Bir şey yok!

Salamon, Bakteriyologdan aldığı idrar tahlil raporuna bir göz attıktan sonra:

— Demek şeker yok..

— Hayır.

— Albümin?

— Onu da bulamadık.

— Hiç bir şey yok mu?..

— Hayır, hiç bir şey yok!..

— Şuradan telefon etmeme müsaade eder misiniz?

— Buyurun...

— Alo... Rebeka, müjde, ne benda, ne senda, ne Davitte, ne Rozada, ne Bohorda, ne de Mişonda şeker, albumin var... İç bir şey yok... Çabuk yemeyi hazirla geliyorum!

Yemin!

Mansıb erbâbı yemininde sebât eylemiyor,
Böyle hâinlere bilmem ki daha nettirelim?
Rüşvet i'tâsını men'etmeğe me'mûrîne
Bâri efrâd-ı ahâliye yemin ettirelim.

EŞREF

Aşk dedikoduları

Hava Albayı bir müddet hava aldıktan sonra:

Hevây-ı aşk eser serde,
Efendim nerde ben nerde!

Diyerek tekrar Londra'ya döndü. Gönül ferman dinlemez ki..

Sonra unutmamalı ki «Oğlan dayıya, kız halaya çeker» derler. Prenses Margaret de Edvar amcaya çekmiş. «Varsa Albay, yoksa Albay!» diyor.

Bu meselede Anne Kraliçe büyük bir olgunluk göstermiş:

— Nur topu gibi evlâdımı verem edip topraklara veremem.

Demiş ve Albayı çaya dâvet etmiş. Hep birlikte oturmuşlar, tatlı tatlı sohbet etmişler.

Aşk hakkında iki anekdot okudum, yazıyorum.

Bir zevç karısını çıldırasıya seviyor. Kadının bir âşıkı var. Zevç bunu biliyor, fakat karısının bununla mesut olduğunu da bildiği için sesini çıkarmıyor. Fakat bir gün âşıkın, kadını çok bedbaht ettiğini görüyor ve adamı öldürüyor. Karısına:

— Öldürdüm, diyor, çünkü seni badbaht ediyordu.

Diğeri şudur:

Bir kadının deli gibi sevdiği bir âşıkı vardır. Kadın terkedilmek korkusu ile titrer, onu bırakıp gideceği endişesi ile daimi bir azap içindedir. Bir gün köşkünün bahçesinde düşünürken hizmetçi koşarak gelir.

— Madam, der, mösyö...

Kadın heyecanla sorar:

— Ne var? Gitti mi?

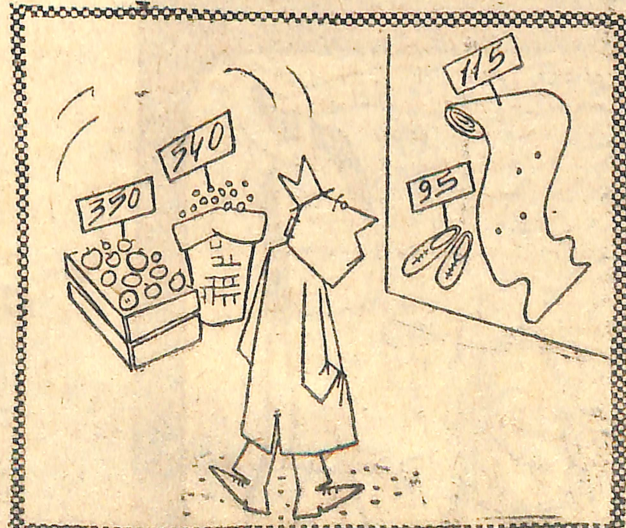
— Hayır madam, kendini balkondan attı, intihar etti.

Kadın derin bir nefes alır.

— Oh!

ULUNAY
«Milliyet»

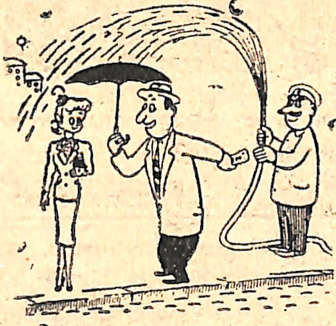

Alamadıklarımız!..

Milletlerin Güldükleri

İş bilir çapkın!..
(Fransız)

Merak etmeyin

Antikacı, yanına yeni aldığı çırağına:

— Aman oğlum, dedi, dikkat et, kırma, zira bu vazo tam 2000 senelliktir.

Çocuk, başını salladı:

— Hiç merak etmeyin efendim. Yeni bir vazo imiş gibi itina ederim.

(İspanyol)

— Baba, sen kardeşimi taşı, ben şişeyi tutayım...
— Olmaz, sen şişeyi düşürürsun!..

(İtalyan)

Tavsiye!

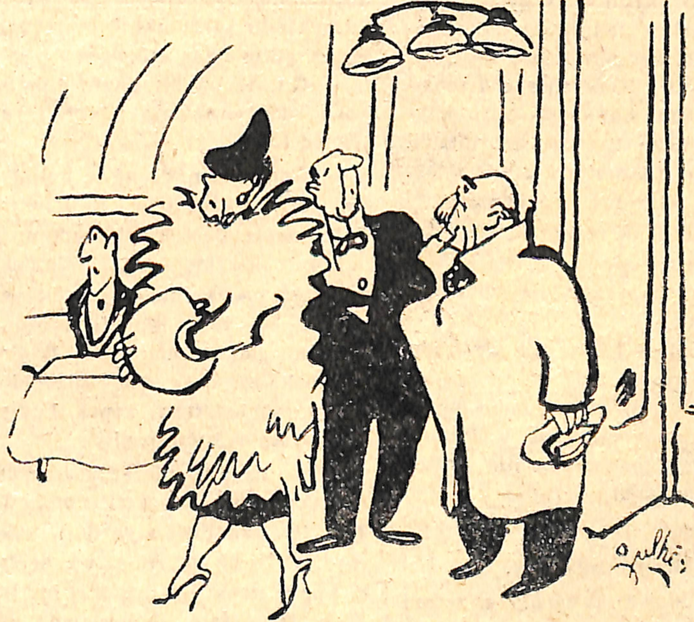
Helen, arkadaşına akıl danışıyordu:

— Hazel, kendime hangi cins bir koca bulmamı tavsiye edersin?

Evli bir kadın olan Hazel, bıkkınlıkla başını salladı:

— Allahaşkına bir adam bul al da, kocaları rahat bırak!

(Alman)

— Bayan sizinle beraber mi?..
— Evet... Tam yirmi seneden beri!..

(Avusturya)

Diogenes New-York'ta!

Diogenes elinde fenerle New-York şehrinde faziletli bir adam arıyordu. Yolda rastladığı bir New-York'lu gülerek seslendi:

— Merhaba Diogenes; işler nasıl gidiyor?.

Diogenes cevap verdi:

— Hiç fena değil! Baksana fenerim hâlâ elimde...

(Amerikan)

— Efendimiz, müjde... Bir çocuğumuz olmuş!..

(Alman)

Bulunmaz saat

Bir İngiliz, New-York'lu bir dostuna saatinin meziyetlerinden uzun uzun bahsediyordu. New-York'lunun bir ara fena halde canı sıkıldı ve:

— Aman canım, dedi, bu bir şey mi? Benim bir saatim vardı, bir sene önce Hudson nehrine düşürdüm de hâlâ hiç bir şey olmadı.

— Saate mi?

— Hayır Hudson nehrine..

(İngiliz)

Karınca!

WALTER Carrol'u on yıl ağır hapse mahkûm etmişlerdi. Hapse girdiğinin ilk senesinde bir gün, hücresinde bir karınca gördü... Bu, bayağı bildiğiniz karıncalardan biriydi. Fakat Walter'e âdeta bir can yoldaşı imiş gibi geldi. Hayvanı tutup bir kibrit kutusu içine koydu. Bu karıncayı terbiye edip hünerler öğretmeğe karar verdi... Kimbilir, belki hapisten çıktığı vakit bu marifetli karınca sayesinde milyoner olurdu. Büyük bir sabırla çalıştı, uğraştı... Neticede karıncaya perende atmasını, Lâtince ve Grek lisanı konuşmasını, bir de Aynştayn nazariyesinin isbatını öğretti.

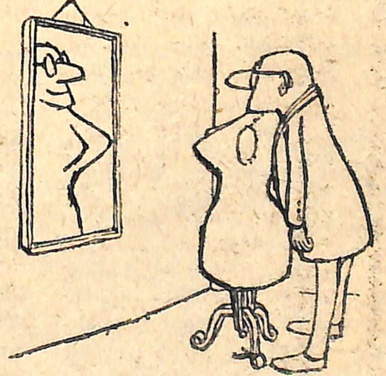
On seneyi tamamlayıp hapisten çıkınca, karıncası kutuda, yola çıktı ve şehrin en kalabalık ve büyük meyhanesine geldi. Tezgâha yaklaştı. Etraf hayli kalabalıktı. Karıncasının marifetlerini göstermenin tam zamanı idi. Hemen kutuyu açtı. Karıncayı çıkarıp tezgâhın üzerine koydu ve:

— Hey, buraya bakın, diye bağırdı.

Bu lâfına ilk kulak veren, kendisine en yakın olan ve raftaki şişeleri düzelten barmen oldu. Adam, tezgâha yaklaştı ve Walter'in işaret ettiği karıncayı görünce, elinin tersiyle hayvana bir darbe indirdi, sonra ölü karıncayı bir fiske ile fırlattı ve müşterisine dönüp;

— Sorry Sir! dedi, bu pis hayvanlar da nereden dadandılar bilmem... Bugün öldürdüğüm üçüncü karınca bu...

(Amerikan)

YAZISIZ!..
(Fransız)

Çocuktan al haberi...

Otobüs biletçisi, bilet keserken, çocuklu kadına sordu:

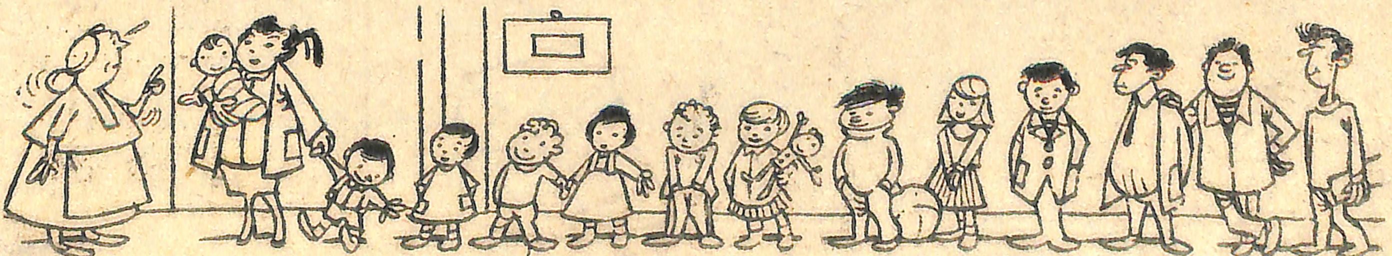
— Sinyora, çocuk kaç yaşında?

— Dört yaşında...

Biletçi bir bilet kesti ve paranın üstünü saymağa başladı. Bu sırada, o zamana kadar olaya seyirci kalan küçük çocuk, biletçiyi biraz daha aydınlatmak istedi:

— Biletçi! diye seslendi, annem de otuz beş yaşında!

(İtalyan)

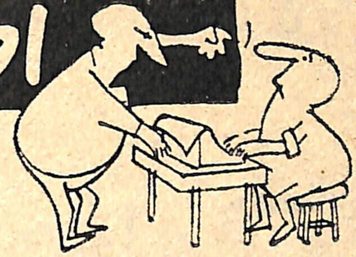

— Kocan kıymetini bilsin kızım... Sen, İran Şahını bile mes'ut edecek bir kadınsın!..

(İtalyan)

ZİRAAT GAZETESİ

MARK TWAIN

★ **Amerikan Mizahından** ★

BİR ziraat gazetesi başyazarlığını kabul ederken tereddüt etmiyor değildim. Tıpkı bir gemi kumandasını ele alacak bir kara subayı gibi. Ama ne yapayım ki, o gün için hayatımı kazanmak zorunda idim. Gazetenin asıl başyazarı tatilini geçirmeğe gidiyordu. Teklif ettiği şartları kabul ederek yerini aldım. Yeniden işe başlamış olmanın verdiği zevk hudutsuzdu. Derhal işe koyuldum ve bütün haftayı heyecan içinde geçirdim. Nihayet gazete baskıya gitti. Bütün gün yazılarım dikkati çeker ümidi ile bekledim durdum. Akşam üzeri, idarehaneden çıkarken, bir kaç kişinin yolda bana dikkatli dikkatli baktıklarını gördüm. İçlerinden biri beni gösterek «İşte bu!» dedi. Tabii çok memnun olmuştum. Ertesi gün aynı şekilde, yolda beni alâka ve dikkatle süzen bir grup insana daha rastladım. Ben yaklaşınca birbirlerinden ayrıldılar, yalnız bir tanesi «gözlerine baksana» dedi. Ben duymamazlıktan geldim ama müthiş sevinmiştim! Derhal teyzeme bir mektup yazarak başarımı kendisine bildireyim dedim ve bir kaç basamaktan ibaret olan merdivenleri bir solukta çıktım. Odadan neşeli neşeli konuşmalar geliyordu. Kapıyı araladım. İki köylü delikanlı beni görünce sustular, hemen suratları asıldı ve cama filân aldırış etmeden pencereden fırlayıp gittiler. Şaşırmıştım.

Aradan yarım saat geçti geçmedi, yaşlıca sakallı bir adam, içeri girdi, sevimli fakat asık bir yüzü vardı. Kendisine oturmasını söyledim. Şapkasını yere koydu. Cebinden kırmızı bir mendil ve bizim gazetenin bir nüshasını çıkardı. Gazeteyi kucağına koydu, mendili ile gözlüklerini temizlemeğe başladı.

— Yeni başyazar siz misiniz?

— Evet.

— Şimdiye kadar hiç ziraî gazete çıkardınız mı?

— Hayır ilk teşebbüsüm bu.

— Tahmin etmiştim. Bundan önce ziraat sahasında hiç pratik tecrübeniz oldu mu?

— Hayır.

— Tahmin etmiştim...

Gözlüklerini takarak, gazeteyi katladı ve bana uzattı:

— Şunu okuyun bakalım, dedi, o zaman neden tahminimde yanılmadığımı anlarsınız.

Bana baş yazıyı gösteriyordu.

— Okuyun, dedi, bakalım bunu siz mi yazdınız?

«Şalgamları hiç koparmamak lâzımdır. Bu onların berelenmesine sebep olur. En iyisi, bir çocuğu ağaca çıkarıp iyice silkelemektir».

— Nasıl buldunuz? Bunu herhalde siz yazdınız değil mi?

— Gayet güzel. Hiç olmazsa ne demek istediği anlaşılıyor. Hiç şüphe yok ki, her sene milyonlarca kilo şalgam sırf iyice olmadan koparılmak yüzünden çürüyüp gitmektedir. Halbuki bir çocuk ağaca çıkıp iyice silkelese...

— Git de büyük ananı silkele, koca budala, şalgam ağaçta yetişmez ki.

— Canım ben de ağaç kelimesini lâfın gelişi diye kullandım. Tabii asma demek istiyordum.

Bunun üzerine ihtiyar elindeki gazeteyi param parça ederek yere attı, üstünde tepindi durdu... Bastonu ile öteberi kırdı. Benim bir inek, bir eşek, bir öküz olduğumu söyledikten sonra, kapıyı hızla çarparak çıkıp gitti.

Herhalde canı bir şeye sıkılmış olacaktı, ama sebebini bilmediğim için kendisine yardım edemedim. Biraz sonra, sıska, saçları yağlı, tıraşı uzamış biri içeriye girdi. Parmağını dudaklarına götürerek sus işareti yaptı, vücudunu ve başını öne doğru uzatarak etrafı şöyle bir dinledi. Hiç ses sada yoktu. Kapıyı yavaşça kitledi. Yüzümü dikkatle süzdü, cebinden bizim gazeteyi çıkararak uzattı:

— Bunu siz yazdınız değil mi? Onu lütfen yüksek sesle okuyun, çabuk rica ederim, dedi, beni bu yükten kurtarmanız lâzım, çünkü çok acı çekiyorum.

Okumağa başladım. Cümleler dudaklarımdan döküldükçe rahatladığını, yüzünün gergin adalelerinin gevşediğini, huzur ve sükûnun ıstırabın yerini aldığını görüyordum.

«Guanol güzel bir kuştur. Fakat yetiştirmek için büyük ihtimam ister. Hazirandan önce ve Eylûlden sonra getirilmemelidir. Kışı, kuluçkalarını çıkarabileceği sıcak bir yerde geçirmelidir. Hububata gelince, köylünün mısır koçanlarını Temmuzda değil de Ağustosta dikmeğe başlamaları uygun olur.

Balkabağı, meyvaları bilhassa Kuzeyde oturanlar tarafından çok tutulan bir yemiştir. İneklere çilek yerine balkabağı yedirirseniz daha iyi beslenirler. Balkabağı, Kuzeyde de yetişebilen turunçgiller familyasından tek yemiştir. Fakat süs fidanı olarak yetiştirilmesi de yavaş yavaş yayılmaktadır».

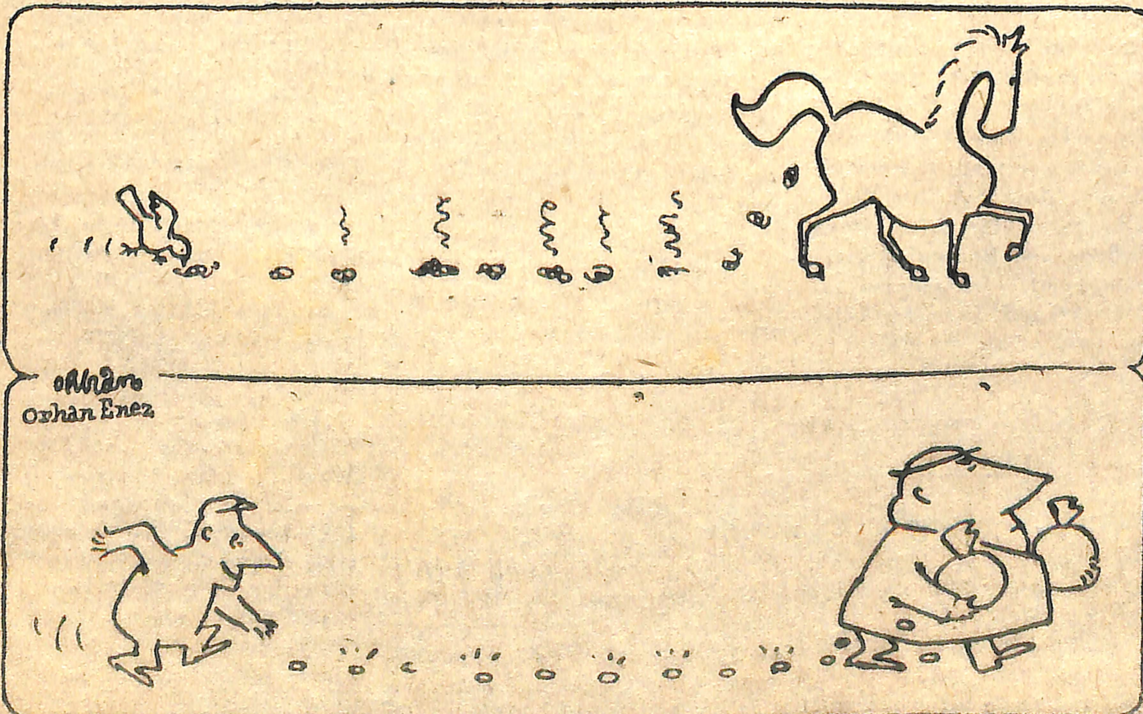
Dinleyicim, heyecanla koştu elimi sıktı:

— Hay Allah sizden razı olsun Şimdi aklımın başımda olduğunu anladım. Çünkü siz de harfi harfine benim okuduğum gibi okudunuz. Halbuki sabahleyin ilk okuduğum zaman aklımı oynattım sandım. Sonra bir daha, bir daha okudum. Deli oldum dedim. Fırladım, evimi tutuşturdum, adamın birini kovaladım, herif korkusundan soluğu ağacın tepesinde aldı. Az kalsın öldürecektim. Şimdilik hoşça kalın. Üzerimden büyük bir yükün kalkmasına sebep oldunuz. Mademki zihnim zırvalarınıza dayandı, artık hiç bir şey onu bir daha yerinden oynatamaz.

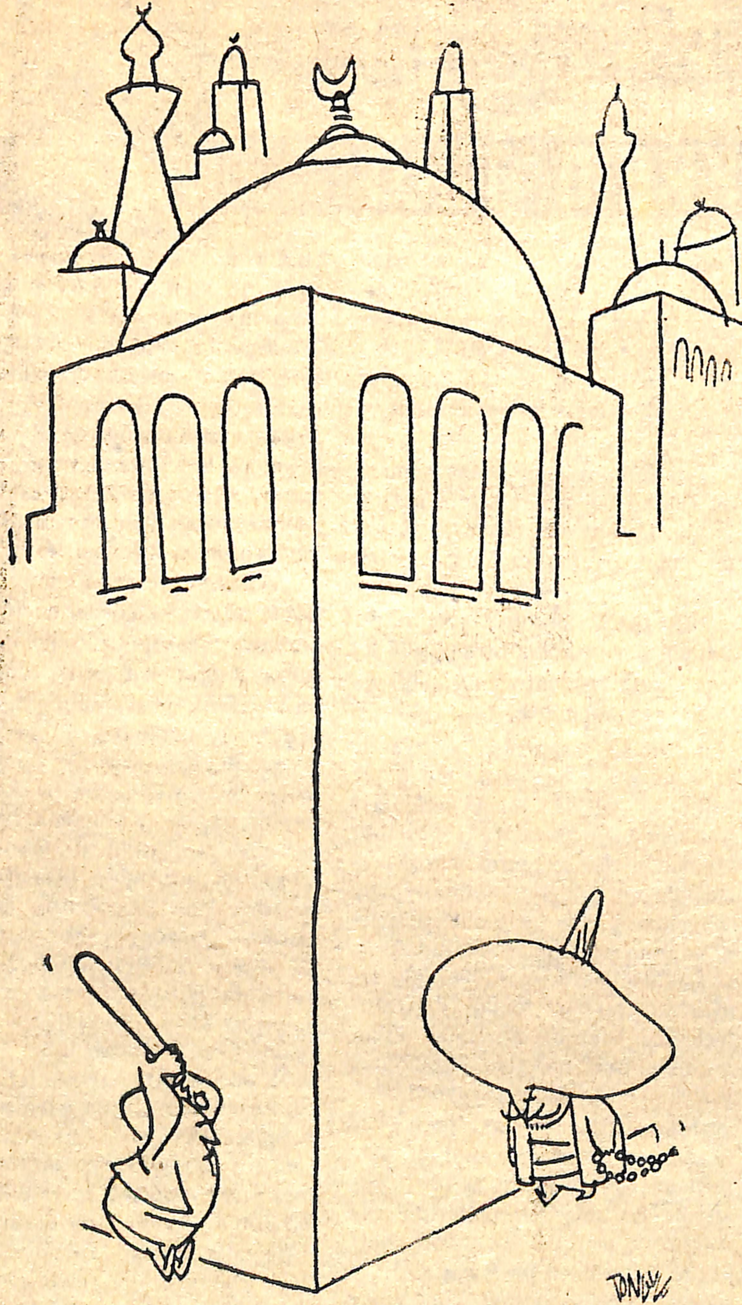
Bunları söyledikten sonra çıkıp gitti. Evvelâ şaşırdım... Adamın yaptıklarına biraz da ben sebep oldum diyordum. Fakat bu hususta uzun uzun düşünmeme meydan kalmadan asıl başyazar, kapıdan içeri girdi.

İçimden: «Sana tavsiye ettiğim gibi Mısıra gitseydin, şimdi burada karşımda olmazdın, ben de işleri istediğim gibi yürütürdüm» diye söylendim. Yazarın şaşırmış ve canı sıkılmış bir hali vardı. Etrafına şöyle bir baktı.

— Çok fena, çok fena, diye söylendi. Zamk şişesi, altı cam, iki şamdan kırılmış. Bu bir şey değil. Asıl gazetenin şöhreti, itibarı mahvoldu... Doğru, hiç bir gazete bu kadar satılmamıştı. Fakat deliliğinden dolayı kim şöhret sahibi olmak ister?.. Dostum, ben dürüst bir adamım. Dışarısı dolmuş, adam almıyor. Hepsi se-

Hayvanlar ve İnsanlar!..

Bir Başarı Daha!

Tonguç Yaşar
Yalçın Çetin'in fırçasiyle

*

ASIL sevinilecek şey budur: Fikir dünyasında, sanat dünyasında sesimizi duyurmak! Bir gün, büyük başlıklar arasında kaybolmuş küçük bir telgraf okuyoruz: Bir Türk kızı piyanoda milletlerarası derece almış. Bir başka gün, bir başka kızımız aynı sanat yarışmasını kemanda kazanıyor. Leylâ Gencer'imizin sesini bütün dünya alkışladı. Suna Kan'larımız, İdil'lerimiz artık millî gururumuzdur.

Aziz Nesin, bu dünya başarısını mizahta gösterdi: Hem de iki yıl üst üste birincilik kazanarak..

Şimdi, sevinerek öğreniyoruz ki, Akbaba ailesinin daimî karikatüristi Tonguç Yaşar da bir başarı kazanmıştır:

Avrupa'da Fransızca, Amerika'da İngilizce neşredilecek «Dünya Karikatüristleri Albümü» için, İtalya'daki «Mizahçılar Birliği» nin yaptığı elemede onun da bu sayfada gördüğünüz eseri kazanmıştır.

Karikatür sanatımızı, dünya basınına çoktan tanıtmış olan Cemal Nadir'ler, Ramiz'ler, Turhan'lardan sonra Tonguç'un kazandığı bu muvaffakıyetle, yeni karikatüristler nesline de şeref ve şöhret yolunun açıldığını görüyoruz.

Akbaba, kendi sanat ailesinden olan Tonguç Yaşarı tebrik eder.

ni görmek istiyor... Çünkü çıldırdığına hükmediyorlar. Allah aşkına söyle, sana bu fikri kim verdi... Kim sana böyle bir gazete çıkarabilirsin dedi. Ziraatin Z'sini bile bilmiyorsun. İneklerin kuluçka mevsiminden, yaban kazlarının ehlileştirilmesinden, yengeç yetiştirilmesinden bahsediyorsun. Hele yengeçler, müzik çalınırsa daha rahat dururlar demene bayıldım doğrusu. Eğer bütün ömrünü cahil olmağa vakfetse idin bundan daha cahil olamazdın.. Yok at kestanesi ticari bir meta olarak gittikçe inkişaf ediyormuş. Dostum, bana bak, doğru dürüst şuradan çık git. Artık tatilden de vazgeçtim. Gitsem bile rahat edemiyeceğim, çünkü kimbilir ne tavsiye edeceksin diye diken üstünde olacağım. Hele bahçe tanziminde Midye yataklarından bahsetmene diyecek yok doğrusu. Onun için tekrar gitmeni rica edeceğim. Dünyada hiç bir şey beni izne çıkmağa sevkedemez. Niçin, niçin bana ziraatten haberin olmadığını söylemedin?

Artık dayanamadım:

— Koca sersem, balkabağı, lâhana kafalı herif sen de. Ömrümde böyle mânasız sual görmedim. On dört senedir gazetecilik yapıyorum ve şimdiye kadar gazetecilik yapmak için bilgiye ihtiyaç olduğunu ilk defa senden duyuyorum. Seni turp seni... Sanki gazetedeki tiyatro tenkitlerini kim yazıyor? Benim ziraat bilgim kadar tiyatrodan, aktörlükten anlayan bir sürü ayakkabıcı ve eczacı çırağı. Kitap tenkitlerini kim yazıyor? Ömründe kitap yazmamış bir sürü sersem. Mali yazıları kim hazırlıyor, maliyeden hiç çakmayan bir sürü herif. Kızılderililere karşı girişilen harpleri kim tenkid ediyor? Harpten haberi olmayan topu tüfekten ayıramayan bir alay serseri. İçki aleyhtarı yazıları yazanlar ise, ömürlerinde bir defa olsun ayık gezmemiş adamlar. Ya zirai makaleleri kim yazıyor? Senin ve benim gibi başka sahalarda başarı gösterememiş kimseler! Bana bak! Bana gazeteciliği öğretmeğe kalkma. Gazeteciliği A'dan Z'ye kadar bilirim. Kim en cahil ise, en çok onun sesi çıkar, kimin en çok sesi çıkarsa en çok parayı o alır. Allah bilir ya, ben de aydın fakat mütevazı bir insan yerine cahil ve cüretkâr olsaydım belki bu köhne dünyada kendime göre bir mevki yapabilirdim. Artık müsaadeni rica ediyorum. Mademki bana bu şekilde muamele ettin, artık buralarda duramam. Fakat ben vazifemi yaptım. Mukavele şartlarına elimden geldiği kadar riayet ettim. Bana imkân verseydin bu paçavrayı herkesin ilgisini çeken bir gazete haline getirirdim. Sana tirajı 20 bine çıkarmağa söz vermiştim. Bana iki hafta daha müsaade etse idin bunu yapacaktım da. Okuyucuların seviyesini yükseltecektim. İçlerinden hiçbiri karpuzu şeftaliden ayıracak durumda olmayacaktı. Bu işte kaybeden sen oldun dostum, hoşça kal! dedim ve çıktım.

YAZISIZ!..

[Bu karikatür, Amerika'nın bir numaralı karikatüristi Steinberg'in eseridir. Steinberg, sağlam tahsilli bir mimardır. Otel, vapur dekorları yapar.

Bu ünlü çağdaş sanatkârın eserleri Amerika'da «Modern Sanat Müzesi» ne kabul edilmiştir. Birçok hayranları dışında, kendisine «deli» diyen tenkitçiler de vardır!]

Papeloğlu

ERCÜMEND EKREM TALU

— 9 —

İbrahimin, köyde altmış beşlik dul karısından başka kimi kimsesi kalmamıştı. Zaten, evlendiği günden itibaren bütün ömrü, hemen de aile bucağından ve ehlinden uzakta geçen bu adamın her sıladan dönüşte bir çocuğu olmuş, fakat hiç biri de yaşamamıştı. İbrahim ağa, sağlığında, hayatının ufkundan birer şahap gibi gelip geçen bu döllerinin ne sayısını, ne de adlarını bilirdi. O, bütün babalık şefkatini, bomba günü kendisiyle birlikte helâk olan tekir kediye hasretmişti.

Karısının, memlekette, evlâtlık edindiği Satılmış isminde bir çocuk vardı. Satılmış rahmetlinin, ölmüş büyük kardeşinin oğluydu. Kadıncağız kendisine son günlerinde baktırmak, ufak tefek tarla ve ev hizmetlerini gördürmek üzere, kocasının da mektupla rızasını alarak, bu kimsesiz çocuğu kendine evlât yapmıştı.

İbrahim ağanın kara haberiyle birlikte, kendisine halef arandığı memlekette duyulunca, hemşeriler Satılmışı İstanbula göndermeyi münasip gördü.

Ve günün birinde, eline hüviyetini isbata yarıyacak bir de vesika verilerek, çocuk buraya yollandı.

Satılmış, sora sora Babıâliyi bulup da, kendisini şeklen, yahut ki ismen tanıyan hemşerilerinin karşısına çıktığı zaman, hepsi afallamıştı.

Böyle tam mânasiyle hödük bir oğlan, mektupçu efendi gibi titiz bir adama nasıl odacılık edebilecekti? Dili dangıl dunğul, zekâsı Allaha emanet, boyu bosu kötü toprağa düşmüş idris ağacı gibi, bodur kalmış, üstelik de şaşı olan bu çocuğu ne diye tutup göndermişlerdi?

O gece koğuşta dernek kuran bütün hademeler, aralarında bu meseleyi uzun uzun müzakereden sonra, nihayet şunda karar kılmışlardı:

Hariciye müsteşarının odacısının yanındaki, hazır yetişmiş, eli yüzü düzgün, işgüzar bir yamağı mektupçu efendinin yanına kapılandıracaklar, bu Satılmışı da, aşağıya evraka, yahut ki muhasebeye filân vereceklerdi.

Lâkin mektupçu efendi aradan birkaç gün geçince, hademe müdürünü yanına çağırtmış sormuştu:

— Bizim merhum İbrahimin yerine akrabasından birinin odacılığa inhasını arzu eylemiştim. Acaba ne oldu, biliyor musun?

Hademe müdürü kekelemişti:

— Efendimiz! Öyle birisini gönderdiler ama, maiyet-i âlinizde hizmet etmeye bir veçhile lâyık görülmediğinden, bir başkasını inha etmek üzere idik...

— Yoook! Zinhar öyle şey istemem. Merhum ve mağfurun kapımıza bir nice emekleri geçmiştir. Onun için yine kendi mensuplarından olan birine sahabet etmek lâzımdır. Bu usul-i hasene lâğvedilemez. Bu nev'ama vecibe-i zimmet sayılır. O âdem burada mı?

— Evet efendimiz!

— Tez, celbedip nezdimize isal eyleyin.

Biraz sonra, arkasından düşecekmiş gibi duran çok geniş setresinin içinde Satılmış, yeni efendisinin bol bol iltifatlarına mazhar olarak, neye uğradığını bilememişti.

İşte o gündenberidir, orada hizmet ediyordu. Tuhaf değil mi? Belki de görmekte olduğu iyi muamelenin tesiriyle, zekâsı ve kabiliyeti oldukça inkişaf edivermişti. Verilen emri güzelce ifa ediyor, söylenen sözü anlıyor, eli hemen her işe yaraşıyordu. Bir mektup zarfının üstünü, bir tezkere altındaki havaleyi, bir kart vizitin üzerindeki ismi sökecek kadar da okuyup yazmak öğrenmişti.

İbrahim ağanın sandığında, sepetinde kalan eşyayı da, mektupçu efendinin emriyle kendisine teslim etmişlerdi. Yalnız yine mektupçu efendinin iradesiyle, nakit paralar memlekete, dul kalan kadına gönderilmişti. Üst tarafta ne var, ne yoksa, senetler de dahil olduğu halde, Satılmışın yedinde kalıyordu.

Asıl mühim olanlar da bunlardı. Çünkü bu senetler faiz getiriyordu. Üstelik de, bunların tutarı mevcut paranınkinden çok yüksekti. Zira, herkesçe de malûm olduğu üzere, rahmetlinin bütün Babıâli devairinden, birkaç yüz liraya baliğ bulunan mühim bir alacak yekûnu vardı.

Satılmış, oralarda eskiyerek kurt kesilmiş hemşerilerinden birinin delâletiyle, senet sahiplerinin her birini ayrı ayrı öğrendi. Hizmet ettiği kapının kendi üzerine de az çok sıçrayan nüfuzu sayesinde bütün bu senetleri kendi namına yeniletti. Başladı her ay akaretlerinden kira toplar gibi tıkır tıkır faizleri toplamıya. Böylece, ay başı oldu muydu, eline geçen para, mektubî efendinin maaşından da fazla tutuyordu.

Rahmetli İbrahim ağa para gözlü değildi. Gönlü çok ganiydi. Yıllardanberidir aralarında haşir neşir olduğu kalem efendilerinin sefaletini, zaruretini yakından biliyordu. İçlerinden bir nicesine karşılıksız yardım etmiş, alacağını bağışlamıştı. O, ağzını açıp da kimseye bir şey demezdi ama, içinden, memurlarını, hem de en işe yarayan kısmını aç ve muhtaç bırakan hükûmete lânet ederdi.

Kaç defa arkasında sefil ve perişan bir aile bırakarak, bakımsız bir halde ölen bir memurun cenazesinden dönüşte, cebinden o meşhur muşamba cüzdanını çıkarmış, merhumun bir veya bazan da birkaç senedini bularak:

— Anasının ak sütü gibi helâl olsun! Gayri nesini kimden arıyacağım? Mâmur gısmında para olur mu?..

Diye çatır çatır yırttığı görülmüştü.

Halbuki Satılmış, aksi tiynette idi. Borçlunun biri, faizini, yahut ki, esas borcunu iki gün sallasa, başına belâ kesiliyordu. Kapılarda bekliyor, kalem odasına bir bahane ile dalıp adamcağızın karşısına dikiliyor, işin ehemmiyetine göre mümeyyizden tutarak müdüre, müsteşara kadar şikâyetle tehdit ediyordu.

Sonra da, bu türlü topladığı paraları, mektupçunun boşalttıktan sonra attığı yüzlük teneke sigara kutularının içine istif ederek, meşin kaplı ve çıngıraklı sandığının ta dibinde saklıyordu.

Şücaaddin Efendinin İbrahim ağaya rehin ederek, mukabilinde para aldığı şimendifer tahvilleri de bu suretle Satılmışın eline geçmişti. O, bunlardan bir şey anlamıyor, borcunu ödeyip, tahvilleri geriye alması için zavallı kâtibi muttasıl sıkıştırıyordu.

Lâkin Şücaaddin Efendinin vaziyeti büsbütün bozulmuştu. Kayınbabasının evinden kovulduktan sonra, karısından da ayrılmış ve bu yüzden hâmisiz kalmıştı. Eskiden Mollanın hatırını sayanlar, damadını gözetiyorlardı. Şimdi ise, biçare gencin yüzüne bakan, hatırını bile soran yoktu. O yumuşak görünen pimpon mümeyyiz bile kalın tarafını çevirmişti. İkide birde, sebepli sebepsiz, çocuğa saraka ediyordu. Anasının yanında oturan Şücaaddinin üç buçuk kuruştan ibaret aylığının da dörtte birini kızının nikâh ve nafakasına bedel kestirmekten, Molla hayâ etmemişti. Arta kalan para ile, çocuk pek güç geçiniyordu. Borç ödemek şöyle dursun, ayağına bir çift kundura dahi alamıyordu. Bu vaziyette, tahvillerini kurtarmağa imkân mı vardı?

Bir gün, artık sabrı tükendi. Yine karşısına çıkıp, borcunu bir an evvel temizlemesini teklif eden Satılmışa, Şücaaddin şu kestirme cevabı dayadı:

— Ben, rahmetli amcandan para aldı isem, bu kâğıtları ona karşılık rehin diye verdim. Âdet, borç ödenmezse rehin satılır. Benim bildiğim budur. Sen de bunları sat, sav, ne yaparsan yap, ben sana on para bile veremem. Zaten yok ki, vereyim. Onun için, nafile boşuna uğraşıp durma. Anladın mı arkadaş?

Satılmış, mırın kırın edecek oldu ise de, kâtibin ifadesi kat'î idi.

(Devamı var)

Sahibi :
YUSUF ZİYA ORTAÇ
Yazı işlerini fiilen idare eden:
NEHAR TÜBLEK
Teknik Sekreter :
Selâmi M. YURDATAP
Adres: Klotfarer Cad. No. 8-10
Daire: 3
Belediye-İstanbul Tel: 22 18 11
Abone: Seneliği 37.5
Altı aylığı 19 lira
Basıldığı yer:
ERCAN MATBAASI
Kapak baskısı:
ŞAKA MATBAASI

BEDAVA ARSA

Aşağıdaki üç sualden birini doğru olarak cevaplandırıp gönderen herkese Ankarada bir evlik bedava arsa..

AKGÜN NEDİR ?

Mecmua mı?
Gazete mi?
Roman mı?

?

CEVAP
....

Adres: Posta kutusu 548 Merkez Postanesi Ankara. Tel: 28751

Gönderenin adresi: ....

SALİH TEKCAN

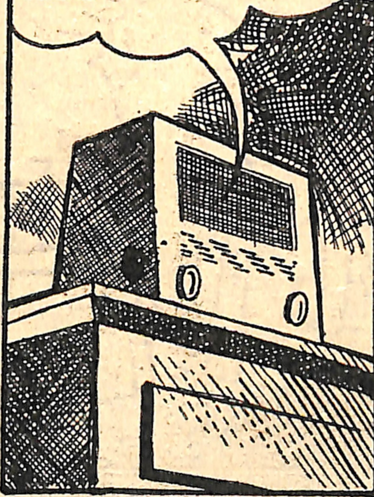
SPUTNİK 31

Yazan-Çizen
YALÇIN ÇETİN

ÖZET: BULGUN SPUTNİK 31'i DÜNYAYA DÖNDÜRMEK İÇİN, DÜNYAYI AYDAN DAHA İLKEL HALE KOYMAYA ÇALIŞIYOR

15

BULGUNUN HAZIRLADIĞI CİHAZ, ÖZEL DALGALARINI YAYDIKÇA DÜNYADAKİ HER NEVİ SAATİN ZAMAN GÖSTERGESİ GERİYE İŞLEMİYE BAŞLADI...

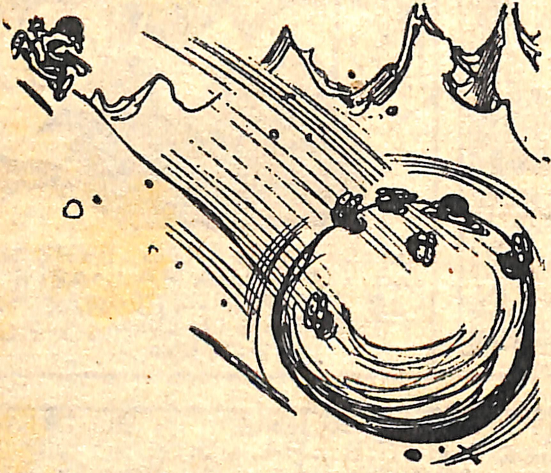

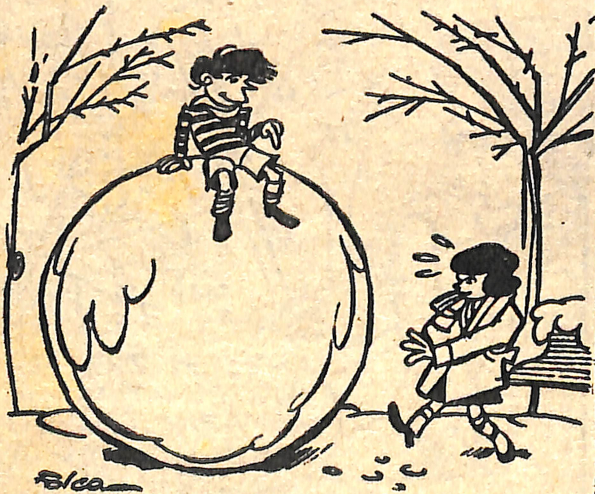

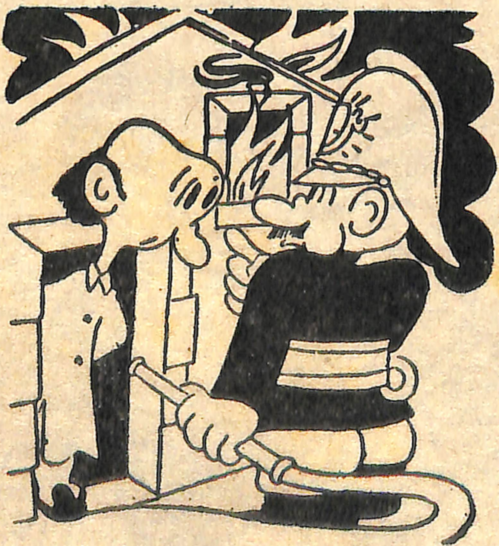
Kış
Karikatürleri

-TUTUUUUN !..

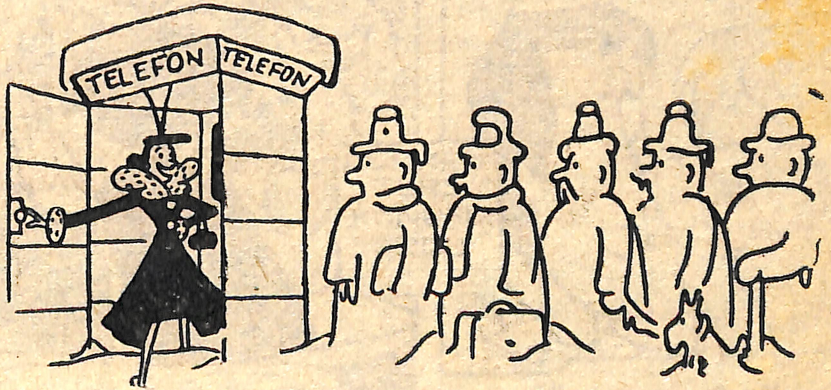
-AMAN NE GÜZEL KAR TOPU..
ANNEN GÖRDÜMÜ ?..
-ANNEM İÇİNDE !..

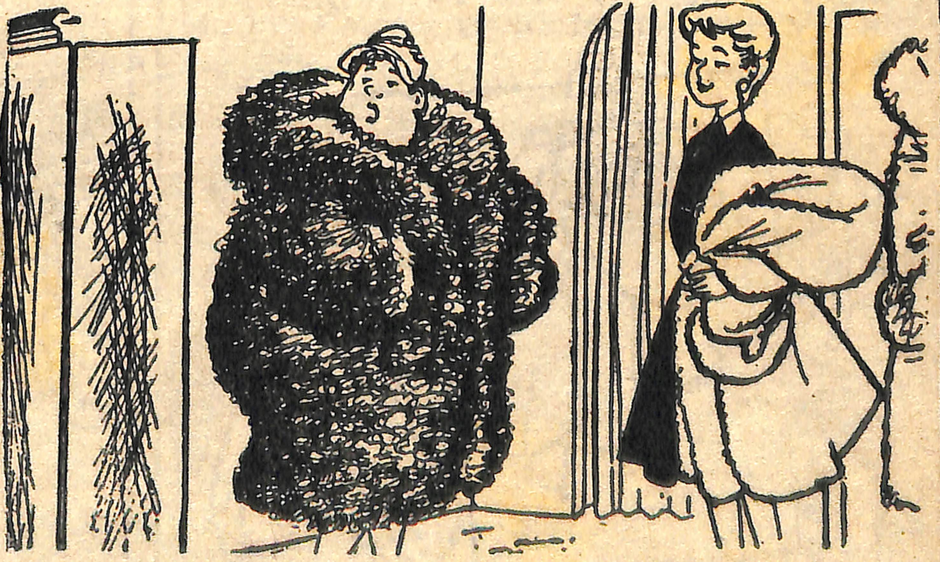
-BIRAK YANSIN... DONMAKTAN İYİ!..

-ÇOK MU BEKLETTİM KOCACIĞIM ?..

YAZISIZ

-EMİN OLUNUZ, BU KÜRKLE NEREYE GİTSENİZ HERKES SİZE BAKACAKTIR !..

1958 İKRAMİYE PLÂNI

40

APARTMAN
DAİRESİ
VE

1 MİLYON
LİRA PARA İKRAMİYESİ

YAPI ve KREDİ BANKASI

AKBABA

— Şuna bir şey söyleyiniz bay polis... Deli midir, nedir?
İllâ sizinle plâja gidelim diyor!. - İtalyan